

De Korhaan

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Jaargang 49, nummer 5
november 2015

In dit nummer o.a.

De kuifeend in de Eempolders
12 november Algemene Ledenvergadering
Kauwtjes
Staatsbosbeheer en bosbeheer
De kwak, rode lijstesoort

De Korhaan

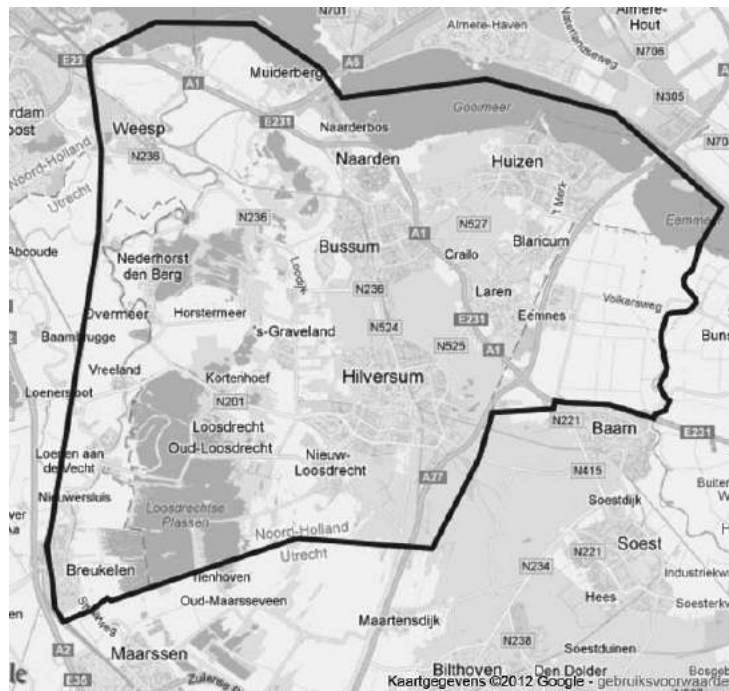
Verenigingsorgaan van Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken
Jaargang 49, nummer 5, november 2015
ISSN: 0929-8762

Verschijnt 5 x per jaar

Redactie	Paul Keuning Wobbe Kijlstra	Dick Jonkers Carla van Lingen	Rien Rense Hilde Veenstra, foto's
Redactieadres	redactie@vwggooi.nl Paul Keuning, Stam 26, 1275 CJ Huizen, 035-5268281		
Ledenadministratie	ledenadministratie@vwggooi.nl Egbert Leijdekker, Dr. A. Kuyperlaan 18a, 1402 SC Bussum, 035-6936093		
Advertenties	In overleg met de redactie		
Foto's op de omslag	grauwe ganzen, Bert Roelofs en brandganzen bij Eemnes, Koen Frantzen		
Drukker	Practicum Soest		

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie. De redactie behoudt zich het recht voor artikelen te weigeren. De auteurs zijn zelf voor de inhoud van hun artikelen verantwoordelijk.

Inleveren kopij uiterlijk: 5 januari 1 april 15 juni 15 augustus 15 oktober
Kopij s.v.p. inleveren zonder tekstopmaak en met foto's in een hoge resolutie (minimaal 2 MB)

Het werkgebied van Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Contributie en lidmaatschap: De contributie voor de vogelwerkgroep bedraagt minimaal € 20,- per jaar. Het lidmaatschap is inclusief het tijdschrift De Korhaan

Voor leden uit één gezin of samenwonenden is er de mogelijkheid lid te worden als huisgenootlid. De contributie daarvoor is minimaal € 7,- per jaar. Huisgenootleden ontvangen geen tijdschrift.

Voor het betalen van de contributie wordt een betalingsverzoek toegestuurd. Zo nodig wordt eenmaal een herinnering toegestuurd, daarna volgt uitschrijving en royement.

Na aanmelding bij de ledenadministratie of via de website ontvangen nieuwe leden een welkomstmap met informatie over de vereniging en een betalingsverzoek in het kader van de contributie.

Opzeggen: Opzeggen van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 november van het volgende kalenderjaar.

Scheningen: Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken is een door de Belastingdienst aangemerkte ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling) en daardoor zijn giften onder voorwaarden aftrekbaar op de aangifte voor de inkomstenbelasting. Daarnaast kunt u in uw testament een zogenaamd legaat laten opnemen ten gunste van de Vogelwerkgroep. Het is gewenst dit dan met uw notaris te bespreken.

Declareren: In verband met de afsluiting van de boeken worden declaraties voor gemaakte kosten uitsluitend gehonoreerd als deze uiterlijk 31 december via de coördinator van de betreffende subgroep bij de penningmeester zijn ingediend.

Inhoud

Inhoudsopgave	1
Van de voorzitter.....	2
Van de redactie.....	3
Adviezen voor het aanleveren van kopij.....	3
Maak uw droom waar met het Dineke Sluijters Vogelfonds!.....	4
Gedicht Kanoetstrandloper.....	5
Prikbord.....	5
Rode Lijster: DE KWAK (Nycticorax nycticorax).....	6
DAEDLINE februarinummer 5 januari 2016.....	8
Grote bonte specht.....	9
Kauwtjes.....	10
Het voorkomen van de kuifeend in de westelijke Eempolders.....	13
Inventarisatie van een eilandje bij de pier in Huizen.....	15
Boswerkzaamheden op de Utrechtse Heuvelrug.....	16
Natuurtechnisch bosbeheer.....	17
Najaarsbijeenkomst Roofvogelwerkgroep.....	19
Wat zien ik: Schrokop.....	21
Beheerday Eerste Vogeleiland bij de pier van Huizen.....	22
Wijzigingen ledenregister.....	22
Ontvangen literatuur.....	23
De zwarte ibissen van Koedijk door Ruud Costers.....	23
Wat stond er nog meer aan interessante artikelen in de vogelbladen?.....	25
Wat zien ik: Mix-zwaluw.....	26
Agenda Algemene Ledenvergadering VWG 12 november 2015.....	27
Verslag ALV 19 maart 2015.....	28
Jaarplan VWG 2016.....	29
Begroting VWG 2016.....	34
Toelichting begroting 50-jarig jubileum in 2017 van de Vogelwerkgroep Het Gooi e.o.....	36
Aanvraag Dineke Sluijters Vogelfonds.....	38
Wijziging Bestedings- en beheerplan Dineke Sluijters Vogelfonds.....	38
Programma.....	39

Van de voorzitter

Lange donkere nachten. En de dagen zijn ook al niet al te licht. We zitten in een periode waarin we logischerwijs veel meer binnen dan buiten zijn. Wat betekent dit voor ons vogelaars en leden van de vogelwerkgroep? Laat ik eens wat suggesties geven voor de komende periode (voor zover je dat zelf al niet bedacht had natuurlijk):

- Bezoek onze website (www.vwggooi.nl) en kijk eens wat daar allemaal op de vinden is;
- Schrijf de lezingavonden en de andere avond activiteiten van de VWG in jouw agenda of op de (gezins-) kalender;
- Voeg daaraan de excursies toe (want dat gaat natuurlijk gewoon door);
- Lees het jaarplan en de begroting van onze VWG in deze Korhaan en kom gezellig naar de Algemene Leden Vergadering op 12 november. Wees gerust, de vergadering zal kort en krachtig zijn, zodat we tijd overhouden voor een interessante presentatie over onze vogel van het jaar; de grote bonte specht;
- Maak de contributie voor 2016 over en overweeg om dit met een automatische incasso te doen.

Je bespaart jezelf en onze penningmeester tijd en de vereniging portokosten;

- Geef jouw e-mailadres door aan de penningmeester (ledenadministratie);
- Meld je aan voor onze VWG e-mail nieuwsbrief;
- Meld je aan om waarnemingskaartjes in te voeren bij Folkert de Boer (fkdeboer@gmail.com) of een van de bestuursleden. Daarna kan je in alle rust wat loze uurtjes vullen met het invoeren. En tijdens het invoeren krijg je zelf als eerste een mooi beeld van de ontwikkelingen in ons werkgebied van de soort waar jij dan mee aan de slag bent.

Zoals u ziet is deze Korhaan weer in zwartwit uitvoering. In 2015 zijn als proef twee edities in kleur uitgebracht. Met deze ervaringen gaan de Korhaan redactie en het bestuur samen de mogelijkheden en gevolgen van een eventuele overgang naar kleurendruk onderzoeken. We houden je uiteraard op de hoogte van de bevindingen.

Achter de schermen is volop gewerkt aan de voorbereiding van het jubileumjaar 2017, waarin onze VWG alweer 50 jaar leeft. Een schets voor een mooi programma (inclusief een begroting) is te lezen in deze Korhaan. Het is een mooi resultaat van het werk van een enthousiast groepje mensen. Ik hoop dat jij ook enthousiast bent over deze ideeën en (nog mooier) ook graag een steentje wil bijdragen aan de deze jubileum activiteiten. Ook zijn we nog zoekende naar een of meer aansprekende projecten (mede te financieren door ons Dineke Sluijter Vogelfonds), waarmee we in ons jubileumjaar extra positieve aandacht kunnen vestigen op de vogels en onze vereniging. Naast het inbrengen van ideeën hopen we natuurlijk ook dat er mensen zijn, die deze ook daadwerkelijk mee willen uitvoeren. Op vrijdag 27 november is er een speciale avond georganiseerd waarvoor ook jij van harte welkom bent om mee te denken over mogelijke nieuwe projecten met (mede)financiering vanuit ons eigen Dineke Sluijters Vogelfonds). Heb je een idee? Kom naar deze avond of laat het weten aan de leden van het bestuur of van de adviescommissie vogelfonds@vwggooi.nl. Onze vogelherkenningscursus is al jaren een groot succes en laat bij veel mensen een ietwat latente belangstelling voor wilde vogels ontwakken. Veel deelnemers ervaren door het volgen van deze cursus een onomkeerbaar enthousiasme voor het vogelen. Om de deelnemers van de cursus zich ook snel thuis te laten voelen en een warm welkom in onze vereniging te bieden is een jaar lidmaatschap nu in de cursusdeelname inbegrepen. Dit levert op papier direct een stijging van ons ledental op. Maar ons doel is om alle deelnemers van de cursus een laagdrempelige toegang tot ons breed aanbod aan activiteiten te bieden. En dat er naast het fantastische cursusteam er nog veel meer mensen binnen onze vogelwerkgroep zijn, die hun grote kennis en enthousiasme voor het vogelen graag delen. We hopen de opgewekte belangstelling voor het vogelen daarmee ook te bevredigen en de nieuwe leden een warm vogelbad te geven.

Piet Spoorenberg

Foto's op de omslag

Voorblad: fotograaf Bert Roelofs 'Terug van de Lepelaarsplassen, direct aan de Oostvaardersdijk, kwam dit kwartet grauwe ganzen over, klaar voor de landing'.

Achterkant: foto van Koen Frantzen 'Op een mooie, warme dag begin april ging ik terug richting Eemnes. Hele groepen brandganzen vlogen over me heen, de kerk zie je nog op de achtergrond. Dat het warm was, zie je wel aan de luchttrillingen'.

Van de redactie

De overgang van De Korhaan naar een in kleur uitgebracht tijdschrift begint duidelijker vormen aan te nemen. En ook al was het laatste nummer niet helemaal foutloos, we kregen er wel veel positieve reacties op. Met dank aan de fotowerkgroep van onze vereniging voor het flexibel ingaan op onze soms laat doorgegeven verzoeken om een mooie foto van een bepaalde soort. En met dank ook aan drukkerij Bout, die de vormgeving smaakvol voor haar rekening nam. Fijn dat Ton van den Oudenalder ons in deze fase bijstaat, want het drukkerslatijn is voor de rest van de redactie geen dagelijkse kost. Het is zeker boeiend om de technische mogelijkheden in een drukkerij van dichtbij mee te maken.

In deze fase van uitproberen en testen van het eindproduct mochten we van het bestuur twee drukkerijen de opdracht geven om te laten zien, waartoe zij in staat zijn. Dit nummer is dus weer gewoon in grijstinten, zoals we gewend zijn. Het januarinumnummer zal weer fullcolour uitgebracht worden door een andere drukkerij. Met twee in kleur uitgebrachte Korhanen hebben we dan vergelijkingsmateriaal, op grond waarvan de redactie in samenspraak met het bestuur een goede keuze kan maken.

Wat de redactie verder wil onderzoeken is, hoe we de inhoud van De Korhaan nog meer kunnen toespitsen op de vogels in onze omgeving. Daarbij zien we het als onze taak om ook spreekbuis te zijn van de verschillende werkgroepen, waar het eigenlijke werk gebeurt. Dank voor alle bijdragen, die we ook voor dit blad toegestuurd kregen. Met zoveel interessant vogelnieuws is het geen straf om aan het samenstellen van ons verenigingsorgaan mee te werken.

Paul Keuning

Adviezen voor het aanleveren van kopij

Om overbodig werk te voorkomen **moet Kopij voor De Korhaan als volgt als volgt aangeleverd worden:**

Ga ervan uit dat de redactie in overleg met de drukker de lay-out maakt, het werkt vertragend wanneer de auteurs zelf een bladindeling bedenken.

- Rechttoe rechtaan tekst in Word, lettertype maakt niet uit
- Niet in kolommen aanleveren
- Kopjes mogen vet gedrukt worden
- Geen kaders, of tabs gebruiken
- Alinea's graag wel zelf aangeven met enter
- Vogelnamen met een kleine letter
- In jouw artikel kan wel worden aangegeven met *foto 1*, *foto 2*, enz. waar eventuele foto's ingevoegd kunnen worden
- Foto's niet in de tekst voegen, maar apart –los van het artikel– aanleveren,
- Graag wel de onderschriften erbij met het nummer van de foto waar ze bij horen
- Foto's met minimaal 300 dpi op ware grootte, liefst contrastrijk en scherp

Het adres voor in te sturen kopij blijft ongewijzigd: redactie@vwggooi.nl
Uw stukjes komen dan aan bij Paul Keuning.

Maak uw droom waar met het Dineke Sluifjters Vogelfonds!

U heeft een goed idee of wens, hoe klein ook, om onze vogels een handje te helpen?

Maar u weet niet goed hoe dat plan gerealiseerd moet worden? Misschien vindt u het, los van het volgende, gewoon leuk om mee te denken over sponsoring van projecten?

Kom dan op (vrijdag) 27 november 2015 naar de Infoschuur 't Gooi van het GNR.

Zoals bekend is er bij de vogelwerkgroep sinds enkele jaren het Dineke Sluifjters Vogelfonds. Dat Vogelfonds kan geld beschikbaar stellen om projecten te realiseren die als doel hebben het leef-gebied van vogels te verbeteren. Maar ook andere onderwerpen die de vogelbeschermingsgedachte en de vogelstudie propageren en stimuleren kunnen voor een financiële bijdrage in aanmerking komen. De kans is groot dat uw idee voldoet aan de voorwaarden die door het Vogelfonds gesteld zijn.

Wat kunt u doen?

Kom op 27 nov. 2015 naar de Infoschuur 't Gooi. U bent welkom vanaf : 20.00 uur tot 22.00 uur. Adres: Infoschuur 't Gooi, Naarderweg 103, Hilversum.

Daar kunt u uw idee voorleggen aan de leden van de adviescommissie van het Dineke Sluifjters Vogelfonds. Benadrukt wordt dat het bespreken met de commissie niet automatisch betekent dat zij de aanvraag positief zal adviseren. Het doel is om samen het voorstel te bespreken en de nodige adviezen te geven om er mee verder te kunnen.

Wij kunnen u ook helpen met het invullen van het aanvraagformulier van het Vogelfonds. Geïnteresseerden die (nog) geen voorstellen willen doen zijn natuurlijk ook welkom. U schuift gewoon aan bij het gesprek en uw vragen en opmerkingen zijn meer dan welkom. Kunt u 27 november 2015 niet aanwezig zijn en wilt u graag overleggen? Mail ons of bel ons op. Er wordt dan naar een oplossing gezocht.

Gebruik deze gelegenheid om ook uw droom werkelijkheid te laten worden! De natuur in onze regio en de vogels in het bijzonder zijn er mee gebaat!

Bent u van plan uw idee voor te leggen? Het is dan handig als u ons hierover informeert, vooraf aan de bijeenkomst. Stuur dan een email naar vogelfonds@vwggooi.nl

Nadere informatie is verkrijgbaar bij: Feiko Prins, 035-6217017, feikoprins@planet.nl Egbert Leijdekker, 06-83567957, e.leijdekker@kpnmail.nl

**SOMS HEB JE VAN DIE DROMEN
DIE JE WAKKER HOUDEN**

TOT JE ZE UITVOERT

Loesje

Postbus 1045
6801 BA Arnhem
www.loesje.nl

Gedicht Kanoetstrandloper

geleerden hebben nóg niet uitgekibbeld
waar men de oorsprong van het woord 'kanoet'
van de kanoetstrandloper zoeken moet,
die op zijn stelten langs de kustlijn dribbelt.

de een zweert bij de Deense koning Knut
die op en neer gaand tegen heeft gestribbeld
als door het tij op zijn land werd beknibbeld,
maar die toch achteruit moest voor de vloed.

volgens de ander hangt de soortnaam samen
met wat hij roept; je hoort die er aan af
wanneer hij opvliegt, een herkenningsteken.

wat denk je, zou de eerste mens die namen
aan het gevogelte des hemels gaf
de vogel zelf niet hebben laten spreken?

Jan Kal

Uit: de Vogel uitg. Erven Thomas Rap, Baarn

Prikbord

Ter overname aangeboden:

'Komt het u bekend voor?

'Ik ben thuis aan het opruimen. Daarbij kom ik tot de conclusie dat ik wel erg veel boeken bezit. Zijn er leden van de vogelwerkgroep, die belangstelling hebben? Het varieert van oud en stoffig, tot redelijk nieuw. Met vogelgidsen o.a. van het Caribisch gebied en een gids voor Lesbos.

Neem contact op met Olga van Zwienen loren025@planet.nl

BUITENLANDREIS 2015

Attentie Vanaf 5 november kunt u op de website de bestemming en alle gegevens met de wijze van inschrijving vinden over de buitenlandreis 2016

De commissie buitenland

RODE LIJSTERS

Bert Roelofs heeft het stokje overgenomen van Carel de Vink en bespreekt hier de kwak, een soort die hem bijzonder aanspreekt. *'Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruit gegaan, of zeldzaam zijn geworden.'*

In de ANWB-vogelgids staat bij de kwak de aanduiding BJ, dus nog wel een vogel die het hele jaar aanwezig is, maar broedt hier niet elk jaar, of met minder dan 50 paar. De Rode Lijst van 2004 noemt het een kwetsbare soort. Maak je sterk voor een soort van de rode lijst en bespreek hem in een volgend nummer van De Korhaan

Rode Lijster: DE KWAK (*Nycticorax nycticorax*)

Bert Roelofs

Volgens de Rode Lijst van vogels komt de kwak in Nederland sinds het midden van de jaren 80 van de vorige eeuw als broedvogel in het wild niet meer voor. In de decennia daarvoor liep het gemiddeld aantal meldingen van broedgevallen al steeds gestaag terug. De Biesbosch was altijd een bruggenhoofd van de kwak, maar in 1984 en daarna werd er geen broedende kwak meer aangetroffen. Ook het aantal meldingen van de kwak liep terug; rond de eeuwwisseling werden er jaarlijks nog maar 1 tot 6 kwakken gerapporteerd, waarbij geen duidelijke indicaties van broedgedrag geconstateerd werden. Deze teloorgang van de Nederlandse broedpopulatie lag volgens de deskundigen niet zozeer aan een gebrek aan nestgelegenheid, maar aan een gebrek aan rustige foerageergebieden. De Hollandse kwak heeft het namelijk niet zo op menselijke verstoring en verbergt zich dus meestal. Toch vond er weer enig herstel plaats, tot ongeveer 40-50 broedparen in 2007 en momenteel iets minder. Opvallend daarbij is dat de kwakken een pracht staaltje opportunisme vertonen. Ze broeden in de kolonies blauwe reigers van de dierenparken Artis, Avifauna en Blijdorp; de basis van deze populaties zou bestaan uit ontsnapte of losgelaten exemplaren.

De kwak is een echte nachtjager. Ik vond een paar jaar geleden bij een ven in het Franse departement Ariège een groep van zo'n twintig kwakken; tegen de avond waaierden ze alleen of met zijn tweeën uit in alle windrichtingen. En vroeg in de volgende ochtend lieten ze zich dan weer mooi zien, aan de buitenrand van de bomen en foeragerend rond de oevers van het ven, samen met koe-, kleine zilver- en blauwe reigers. Ergens tussen tien en elf uur

was er geen kwak meer te zien, allemaal zaten ze rond die tijd diep in het dichte struikgewas.

Daarentegen waren ze tijdens de rondvaarten tijdens de buitenlandreis in de Roemeense Donaudelta ook overdag vaak uitstekend te zien, en verre van schuw. En in de rijstvelden van de Povlakte zag ik ze de gehele dag vliegen, met de hun typerende langzame vleugelslag en de afgeronde vleugels. Daar viel het me ook pas op dat ze al vliegend volgens mij hun eigen naam roepen. Vorig jaar zag ik geruime tijd vlak voor een kijkhut vlak bij het Franse Bordeaux op klaarlichte dag een jong in een ven foerageren, terwijl aan de rand van het ven een adulte vogel een beetje zat te suffen. Het is mijn stellige indruk dat de Zuid- en Oost-Europese kwakken eigenlijk heel zo mensenschuw niet zijn.

De kwak is een tamelijk kleine reiger, met een lengte van ongeveer 60 tot 65 centimeter. Man en vrouw hebben een zelfde verenkleed met een zwart blauwe bovenkant van rug en kop, tamelijk korte licht gekleurde poten (in de broedtijd roder), een grijs-witte tot witte lichaamsonderzijde, twee tot drie witte sierveren achter op de kop van het broedkleed, een zwarte dolkvormige snavel en mooie grote rode ogen. De jongen zijn bruin gestreept. De vogel is gezien dit uiterlijk niet te verwarren met de andere zes in Nederland voorkomende reigers (blauwe-, purper, kleine zilver- en grote zilverreiger, roerdomp en woudaap).

Hun vistechiek lijkt op die van de blauwe reiger; gewoon rustig afwachten wat er voor de snavel opduikt, na een tijdje rustig wadend naar een andere visplek en dan weer stilstaand afwachten. En wat eten ze graag? Kikkers, vissen en waterinsecten.

kwak, omgeving Bordeaux

foto Bert Roelofs

De kwak heeft een wereldwijde verspreiding en komt op alle continenten voor, behalve in Australië en Antarctica. Nederland zit aan de noordelijke rand van het West-Europese verspreidingsgebied. Vooral in de nazomer schijnen jonge vogels uit Frankrijk nog wel eens in onze streken verzeild te raken en kunnen dan per abuis aangezien worden als in Nederland geboren jongen.

Taxonomisch behoort de kwak samen met de andere reigersoorten tot de familie Ardeidae, (de reigers). Tot deze familie behoren 19 verschillende geslachten en 67 soorten. Het geslacht *Nycticorax* kent naast onze kwak (*Nycticorax nycticorax*) ook nog de rosse kwak, *Nycticorax caledonicus* die leeft in Australië en delen van Indonesië en de Filipijnen.

Er bestaan van de kwak vier ondersoorten: *N. n. nycticorax* (Eurazië tot Indonesië en noordelijk Afrika), *N. n. hoactli* (zuidelijk Canada tot noordelijk Argentinië, Chili en Hawaï), *N. n. obscurus* (Chili en zuidwestelijk Argentinië) en *N. n. falklandicus* (de Falklandeilanden).

Voorheen werden de reigerachtigen geplaatst in de orde Ciconiiformes (ooievaarachtigen).

Maar die indeling bleek naar aanleiding van het onderzoek van Hackett onhoudbaar. Volgens de

huidige inzichten is de familie Ardeidae 1 van de 5 families, die samen de orde Roeipotigen of pelikaanachtigen (Pelecaniformes) vormen. De andere 4 families zijn: Balaenicipitidae (Schoenbekooievaar), Pelicanidae (Pelikanen), Scopidae (Hamerkop) en Threskiornithidae (Ibissen en lepelaars).

De favoriete natuurlijke biotoop van de kwak bestaat uit ondiep water van beboste moerassen en riviermondingen. Maar zoals gezegd, in Nederland broeden de meeste nu tussen de blauwe reigers in de nabijheid van verschillende dierenparken en kun je deze opportunisten daar rond voedertijd van de pelikanen en flamingo's prachtig van nabij aanschouwen.

Nog wel even een waarschuwing; nadat ik in Avifauna een groepje mooi op de foto had weten te zetten en glunderend aan mijn vrouw meldde dat ik zojuist toch een prachtig kwakkie had gefotografeerd, keken tot mijn verbazing vooral een aantal dames om ons heen mij meer dan verstoord aan. Het duurde even voor bij mij het kwartje viel en ik me snel uit de voeten heb gemaakt, argwanend nagekeken alsof ik een enge ziekte had. Let dus op uw woorden!

Wie heeft nou ooit bedacht deze mooie reiger de naam 'kwak' mee te geven. De Engelstalige naam

'Black-crowned Night Heron', vrij te vertalen als 'zwart gekruinde nachtreiger', lijkt een treffende beschrijving te geven van uiterlijk en basaal gedrag van deze vogel. In het Duitse taalgebied wordt deze soort 'Nachtreiher' genoemd, oftewel 'Nachtreiger'. Het in Nederland gebruikte woord 'kwak' stamt af van het vroegere 'quacreiger', of 'quacreygher', waarbij 'quac' de betekenis van kwaken heeft en dus duidt op het geluid dat de vogel tijdens de vlucht voortbrengt. In het taalgebruik werd een correlatie gelegd met de rauwe klanken van de kraaiachtigen; de kwak werd bijvoorbeeld ook 'nachtraaf' genoemd, waarin ook meteen verwezen wordt naar de

nachtelijke leefwijze. De wetenschappelijke naam 'nycti-corax' betekent vertaald ook nacht-raaf. Ook werd 'schildreiger' als naam gebruikt, waarbij 'schild' ofwel refereert aan het zich 'schuil' houden van deze vogel ofwel aan het regelmatig voorkomen van deze reiger op wapenschilden, waarbij de naam dan de betekenis krijgt van 'bontgekleurde reiger'. Het gewone volk zonder wapenschild noemde de kwak vaak 'blauwe kwak', met het oog op de duidelijk blauwe kleurtönen aan de bovenzijde van deze reiger. Het is maar dat u het even weet.

Bronnen:

Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels volgens Nederlandse en IUCN-criteria (SOVON-onderzoeksrapport 2004/13) - Fred Hustings, Carolien Borggreve, Chris van Turnhout & Johan Thissen.

Broedvogels in Nederland 2012 (SOVON-rapport 2014/13) - Arjan Boele, Joost van Bruggen, Fred Hustings, Kees Koffijberg, Jan-Willem Vergeer & Calijn Plate
IOC World Bird List versie 5.3 (<http://www.worldbirdnames.org/>)

H. Blok en H.J. ter Stege (2008), De Nederlandse vogelnamen en hun betekenis

http://www.vogelbescherming.nl/vogels_kijken/vogelgids/zoekresultaat/detailpagina/q/vogel/136

<http://www.vogelvisie.nl/soort/kwak.php>

<https://www.sovon.nl/nl/soort/1040>

[https://nl.wikipedia.org/wiki/Kwak_\(vogel\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Kwak_(vogel))

DAEDLINE februari nummer 5 januari 2016

De deadline voor het februari nummer is gesteld op **5 januari**.
Waarom al zo vroeg? Er staat dan weer een kleurenummer op stapel, waarbij de redactie extra tijd nodig heeft om bij de veelal inhoudelijk waardevolle artikelen, ook passende en kwalitatief bruikbare foto's te zoeken.

Om de redactie echt goed haar werk te laten doen, werkt het alleen wanneer hier wat meer tijd voor uittrekken. Drie dagen voordat De Korhaan naar de drukker gauw nog een afbeelding van het internet plukken, zo willen wij niet te werk gaan.

Let erop: foto's zijn alleen bruikbaar met een resolutie van boven de twee Megabite (2.000 kB)

Grote bonte specht

Reactie op de oproep van Dick Jonkers om eigen ervaringen met de grote bonte specht te melden. Simon Holzenspies zond daarop deze brief in.

Geachte heer Jonkers,

Steeds weer lees ik uw naam bij het vele werk, dat u doet voor de vogels. Uw artikelen over de grote bonte specht in de Korhaan jaargang 49 nummer 2 en 3, heb ik met veel belangstelling gelezen.

U vraagt te willen reageren op de artikelen en ervaringen met, en waarnemingen van, de grote bonte specht te melden voor uw onderzoek naar de verspreiding van de grote bonte specht.

De eerste keer, dat ik een grote bonte specht heb gezien, was in de periode, begin jaren-vijftig. De specht zat in de tuin en mijn moeder las in boeken van o.a. J. P. Thijssen, dat deze vogel een schuwe bosvogel was, die zelden op de grond kwam. Vanaf dat moment, hing zij regelmatig halve kokosnoten op in een boom in de tuin. Meestal kwam de specht één keer per dag wat eten van de kokos. Als we de specht zagen, dan riepen we door huis "DE SPECHT" en dat was het signaal om niet de tuin in te gaan om de schuwe bosvogel niet te verjagen als hij zat te eten.

In de tientallen jaren die volgen is de grote bonte specht, maar ook de groene specht en later het blauwspechtje (boomklever) regelmatig in de tuin. De laatste jaren is de grote bonte specht vrijwel dagelijks, een groot deel van de dag, in de tuin. De tuin lijkt een vast punt te zijn geworden in hun leefgebied. Zij vinden er beschutting, voedsel en water. Thans hang ik geen halve kokosnoten meer op, maar zorg ik wel in de traditie van mijn moeder voor voedsel voor de vogels in de tuin en ook voor de spechten en probeer ik de tuin aantrekkelijk te houden voor vogels. Veel nieuwe mensen in de buurt prefereren kaalslag en tegelpartijen.

De laatste jaren, zijn er zeker drie families grote bonte spechten, die voedsel in de tuin zoeken en vinden. Soms tegelijkertijd. Met een eenvoudige videocamera heb ik de aanwezigheid van de spechten vastgelegd. Vermoedelijk komen er nu circa 12 verschillende grote bonte spechten in de tuin. Drie ouderparen met jongen. Ze maken niet vaak ruzie, omdat het voedsel op meerdere plaatsen te vinden is. Er zijn in de beelden meerdere geringde spechten te zien, die qua leeftijd te zien, niet uit het zelfde nest zullen zijn gekomen. Meerdere spechten mannen en

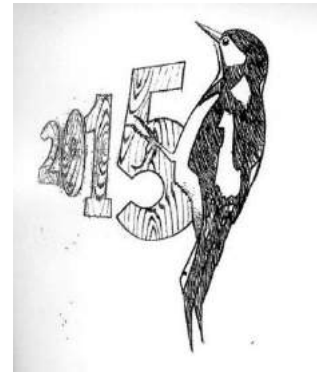
vrouwen zijn tegelijkertijd te zien

in de opnamen, naast meerdere jonge spechten in verschillende leeftijdsklassen, en met hun rode petjes. Er zijn ook slachtoffers onder de grote bonte spechten door o.a. roofvogels. Vooral jonge spechten zijn erg kwetsbaar.

U schrijft in uw artikel, dat men vroeger spechten wel als volièrevogels hield. Ik heb het gevoel, dat de tuin een open volière is. Als ik in de tuin ben, dan vliegen de spechten niet meer weg zoals vroeger, maar blijven ze wat hoger in de oude bomen zitten en hoor je de signalen, die ze naar elkaar zenden als ze vlak bij elkaar zijn. Alle gehoorde verschillende geluiden, (en ook het roffelen) van de grote bonte spechten, zijn opgenomen. Toch blijven de spechten een beetje schuw en komen ze niet zoals de merels en mezen of zoals de kauwtjes dat doen, naar je toe. De grote bonte spechten komen nu ook regelmatig op de grond. Zowel de jonge als de oudere spechten. Ze eten o.a. vetten, insecten, stukjes brood, kaas en pinda's en stukjes ei en doen dit soms in concurrentie met andere vogels en soms op de grond. Ze baden ook in de drinkwaterbakken. Dit is allemaal in de beeldopnames te zien naast de opnamen van de andere vaste vogels in de tuin.

Op de bijgaande USB-stick staan de beelden van de vogels in de tuin. Eerst is er een portretgalerij en vervolgens is er een videofilm met de beelden en de geluiden van de vogels in de tuin. De USB-stick bevat een bestand Quicktime van circa 23 Gb. Het bestand kan zowel op microsoft-computers als op apple-computers worden geopend en worden bekeken.

Tenslotte kan ik melden, dat de spechten in de tuin voornamelijk aangetaste bomen en doodhout stukhakken. Dat doen ze heel grondig. Jonge spechten oefenen ook op de bast van o.a. jonge beuken. Daarbij ontstaat schade, maar de beuken groeien snel en herstellen. Het is te zien op de video. Tot zover mijn reactie op uw artikelen. Wanneer u beeldmateriaal kunt gebruiken, voor de vogels, dan staat het u vrij om dit te doen.

Met vriendelijke groet, Simon Holzenspies

Kauwtjes

Simon Holzenspies

In de jaren vijftig werden er bij mijn moeder steeds vaker vogels gebracht. Het was het begin van een stroom vogels van gemiddeld circa drie per dag het hele jaar door gedurende tientallen jaren.

Onder de vogels waren jonge, gewonde en zieke vogels. Een groot deel van deze vogels ging enige tijd later opgegroeid en / of genezen weer de vrije natuur in. Zij werden meestal losgelaten in de tuin. Onder deze vogels waren ook vaak kauwtjes. Het eerste kauwtje waar ik mee te maken kreeg was een heel jong kauwtje, waarvan de vleugelpennen deels waren afgeknipt, zodat wegvliegen onmogelijk was. Het werd door iemand gebracht, die het wel aardig had gevonden om een kauwtje te hebben, maar bij nader inzien opzag tegen de aandacht en de verzorging die de jonge vogel vergde. Mijn moeder nam de vogel die toen al de naam Gerrit had, op. Na ongeveer een jaar, ik zat toen in de vijfde klas van de nabij gelegen lagere school, had Gerrit mij uitgezocht als zijn levenspartner. Het was mijn eerste intensieve ervaring met een kauwtje. Kauwtjes zijn kolonievogels en onderhouden contacten met elkaar. Een jong kauwtje heeft bovendien ook de aandacht van zijn ouders en nu Gerrit bij mensen was gekomen vormden die verzorgende mensen zijn sociale contacten. In de natuur zie je de kauwtjes vaak dicht bij hun partners in bomen zitten. Soms in een grote groep bij elkaar. Zij vliegen achter elkaar aan en zoeken eten in elkaars nabijheid. Toen Gerrit later na de rui nieuwe veerpennen had gekregen, vloog hij regelmatig met mij mee. Als ik naar school ging dan zat hij regelmatig voor het raam van de klas naar mij te kijken. Totdat Gerrit op een keer een openstaand bovenraampje had ontdekt waardoor hij de klas invloog. Het werd toen allemaal heel problematisch omdat de schoolmeester weinig begrip had voor de situatie. Gerrit woonde in een huisje op een hoge paal in de tuin voor het logeerkamerraam en kon van daaruit niet alleen op de grond en in de tuin komen, maar kon ook in de logeerkamer komen en van daaruit soms ook verder in huis. Hij zocht zijn partner steeds op om hem prakjes van torren en wormen te geven, afgewisseld met begroetings- en balts-ceremonies. Ik leerde al doende de taal van de kauwtjes. Er was ook een keer een hoogoplopende ruzie. Gerrit had in huis mijn postzegelverzameling ontdekt en trok de postzegels één voor één uit het inschuifalbum. Toen ik dit wilde voorkomen en zijn naam riep, kon hij in de ontstane opwindning opeens heel luid

zijn eigen naam zeggen. Alle belevenissen met Gerrit heeft mijn moeder destijds in haar boek en in artikelen in de Korhaan beschreven. Daarnaast correspondeerde zij met Konrad Lorenz over het gedrag van de kauwtjes en andere vogels, en zo konden bepaalde inzichten omtrent het gedrag verder worden bevestigd door de ervaringen met Gerrit en later met vele andere kauwtjes.

Nu leeft er bij mij altijd nog een kauwtje, dat lijdt aan een vrij zeldzame aandoening die o.a. in het Vogeljaar 60(1) en elders uitvoerig is beschreven. Het is een aandoening waarbij scheefgroei van de snavel en klomppootjes ontstaan. Afbeeldingen zijn o.a. in het Vogeljaar te vinden. Mogelijk ontstaat de aandoening door afgekoelde legsels zoals bij pluimvee wel voor komt. In de natuur heeft een vogel met die aandoening geen kans om te overleven. Een zaadeter, zoals een groenling zou met de aandoening de zaden niet kunnen pellen, maar kauwtjes zijn alleseters en kunnen met de aandoening toch nog goed eten, maar het kost veel moeite en het gaat langzaam. De vogel is in de vrije natuur een zwak exemplaar. Verzwakt werd dit kauwtje circa veertien jaar geleden gevonden en bij mijn moeder gebracht. Zij kan vliegen als de beste. Maar landen op de pootjes doet vaak erg pijn. Zij is na een ongelukkige landing enige dagen van de kaart. Je denkt het ergste maar tot nu volgde elke keer weer herstel. Aanvankelijk zat het kauwtje daarom in een klein kooitje om het landen vanaf enige hoogte op de verminkte pootjes te voorkomen. De laatste jaren is zijn kooi steeds verder vergroot en aangepast op een manier, waardoor neerkomen vanaf dikke zitstokken vanaf kleine hoogten op een zachte bodem mogelijk is. Het kauwtje dat de naam Tjock heeft gekregen lijkt zich nu prettig te voelen en kan zelfs zingen. Dit zingen heb ik een kauwtje nog nooit eerder horen doen. Zij heeft op een leeftijd van circa tien jaar bovendien een mens als partner uitgekozen. Blijkbaar is de 'verbuiging' die door Konrad Lorenz beschreven is, en waarmee bedoeld wordt, het zich richten op de mens, ook mogelijk bij oudere kauwtjes die al een tijdje vrij, in de natuur hebben geleefd.

Minstens één keer per jaar moet de snavel van Tjock worden geknipt omdat eten anders te moeilijk wordt. In de literatuur staat, dat je als partner of verzorger dit beter niet zelf kunt doen omdat dit de relatie met de vogel kan bederven. Soms is het niet nodig om de snavel te knippen

omdat de snavel barst en de punten vanzelf afbreken. Het zelf bijhouden van de snavel wordt gestimuleerd door het plaatsen van ruwe stenen en andere zaken waaraan het kauwtje zijn snavel kan wetten of waaraan zij kan trekken en rukken. Voor dit doel zijn er ook ruwe draden in de kooi aangebracht. Kauwtjes houden er namelijk van om draden los te peuteren.

Tjock wordt bovendien goed in de gaten gehouden. Kan zij haar meelwormen nog wel eten. Dat is het criterium. Is de pincet-functie van de snavel minder geworden, dan werpt Tjock de meelwormen op en vangt ze daarna in hun val op. Zo kunnen ze worden opgegeten. Lukt dit steeds minder goed, dan geeft Tjock dit ook zelf aan door steeds naar je toe te komen. Als het zover is, dan laat zij zich gemakkelijk vangen en is de behandeling in een paar minuten gebeurd. Tjock zegt daarna steeds ka ka ka, een hele tijd lang. Een teken van opluchting. Het knippen voelt wellicht als een bevrijding van een soort muilkorf, en Tjock komt gewoon weer bij je. Het pakken van de meelwormen en het regelen van de veren gaat dan weer goed.

Dat de kauwtjes zo sterk op mensen gericht kunnen zijn en zelfs een mens als partner kunnen kiezen verwondert mij nog steeds. De kauwtjes zijn zoveel kleiner dan een mens en hebben een vaste kleur. Wat zien zij in steeds van kleren en kleur verwisselende zoveel grotere mensen-vogels? Konrad Lorenz heeft zijn zeer uitgebreide ervaringen met kauwtjes goed en toegankelijk beschreven en kwam o.a. tot het denkbeeld, dat kauwtjes hun partner niet op het uiterlijk selecteren, maar juist op wat ze presteren. Indruk kun je maken door met takjes of takken te slepen, door de woonomgeving te verzorgen en bijvoorbeeld schoon te maken of te verbeteren. Als er verschillende verzorgers zijn, dan blijft er onderscheid in de bejegening van de mens-partner en de andere verzorger of verzorgers als die er zijn.

Ook wil Tjock meevliegen met zijn partner als die zich van zijn kooi verwijdert, zoals kauwtjes in de vrije natuur doen. Daar kan echter geen sprake van zijn. Tjock kan uitstekend vliegen en subtiele vliegbewegingen maken, maar het landen op de verminkte klomppootjes doet te veel pijn. Er is geen remedie voor de aandoening.

Ben je uitgekozen als partner van een kauwtje, dan is dat voor altijd. Er is sprake van een sterk vertrouwen in de partner. Als er werkzaamheden moeten worden verricht die onrust veroorzaken, dan is de aanwezigheid van de mens-partner een oplossing. Er gelden voor de mens-partner

voortaan wel gedragsregels. Die gedragsregels mogen niet worden overtreden. Heeft een kauwtje bijvoorbeeld iets gevonden, bijvoorbeeld eten of een stokje, dan kun je dat meestal, als mens-kolonie-genoot gewoon weg nemen omdat je niets bent van het kauwtje. Maar als je tevens de partner bent, dan wordt dit soms niet aanvaard. Een heftige ruzie kan het gevolg zijn zoals destijds met Gerrit en de postzegels. Een opgestoken kuif en specifieke afkeurende geluiden zijn dan het resultaat. Hoog oplopende emoties volgen.

Het is dan het beste zelf in te binden en het kauwtje gelijk te geven anders houdt de ruzie niet op.

Als mens weet je natuurlijk niet welke aangeboren gedragsregels de kauwtjes allemaal hebben.

Door ervaring leer je een deel van de regels kennen en pas je je gedrag tegenover het kauwtje aan.

De kauwtjes zijn kolonievogels die goed met elkaar kunnen omgaan, maar particulier bezit is heilig, zolang een kauwtje belangstelling voor het object heeft. Is de belangstelling even later weg, dan is de kans op ruzie ook verdwenen. Zo kan het bijvoorbeeld bij het schoonmaken van de kooi, steeds goed gaan, en is er medewerking van het kauwtje, dat bijvoorbeeld op een stok gaat zitten en toekijkt hoe alles in orde wordt gebracht. Maar is er iets dat van het kauwtje is en dat door het schoonmaken niet gerespecteerd wordt, dan kan dat tot een ruzie leiden. Het zijn geen nukken of kuren van het kauwtje, maar je overtreedt wellicht aangeboren gedragsregels.

Kauwtjes vallen je in de regel niet aan. Wel kunnen zij op een moment, dat je het niet verwacht je opeens een pik geven in je kin of in je wang. Zij hebben een grote kracht in hun snavel en knippen soms heel teder in je vingers of in je hand, maar soms proberen ze ook of het mogelijk is iets van je vingers vanaf te nippen. Dat voel je natuurlijk wel. Het kauwtje dat bij mensen leeft moet de mensen die hij tot zijn kolonie rekent, toch ook wel wat merkwaardige vogels vinden. Geen prachtig zwart glanzend verenkleed zoals zij hebben, maar een kale vale huid. Wat onderzoekend nippen en een diagnostische pik is vooral nieuwsgierigheid en geen kwaadaardigheid. Maar dat moet je natuurlijk wel weten en er op bedacht zijn.

Kauwtjes zijn geen echte huisdieren maar kunnen wel heel goed bij of in de omgeving van mensen leven.

Zo waren er bij mijn moeder eind jaren negentig drie kauwtjes, die als jonge kale vogeltjes bij haar gebracht werden. Na in een volièrte te zijn opgegroeid werden zij circa anderhalf jaar later vrij gelaten in de tuin. De tuin en de wijde omgeving daarvan was voortaan hun volièrte. Ze zijn nooit meer weg gegaan.

De kauwtjes leven nu in 2015 nog steeds. Ze nestelen niet in de tuin, maar komen wel een paar keer per dag eten halen in de vogelhuisjes in de tuin. Je kunt direct zien als de kauwtjes geweest zijn. Zij gooien veel van het eten uit het vogelhuisje bij het zoeken naar het voor hen beste voedsel.

Is er geen voedsel in het huisje, dan komen één of twee kauwtjes op de vensterbank van de keuken. Is daar niemand dan gaan ze bij andere ramen zoeken of er iemand is. Zien ze je, en sta je op, dan vliegen ze terug naar het keukenraam en wachten totdat het raam open gaat en ze voedsel krijgen. Daarbij zijn er ook begroetingsrituelen. Het lijkt wel of ook deze kauwtjes je zien als mede-kolonie-vogels. Er is meestal ook een kort gesprek met de kauwtjes, die alles wat je zegt lijken te begrijpen. Dat ze weten, dat je tegen ze spreekt weet ik zeker. Als je met de juiste intonatie Tjock tegen ze zegt gaan ze direct even met de veren schudden. Konrad Lorenz noemde zijn kauwtje Tjock. Het woord, de klank, heeft wellicht de betekenis, dat je toenadering zoekt. In welke mate weet ik niet helemaal zeker. Mogelijk is de betekenis variabel en varieert van een begroeting tot een aanzoek. Soms zeggen kauwtjes het ook tegen elkaar. Vogels en dieren in het algemeen kennen niet zoals mensen een overvloed van woorden. Met enkele klanken kun je in principe alles wat nodig is duidelijk maken. Je hoeft niet uit te leggen wat je ook kunt zien. Met af en toe een kâ over en weer maken de partners elkaar duidelijk, dat ze er allebei nog zijn, zelfs als ze elkaar niet kunnen zien. Het is niet nodig dit te doen als je elkaar wel ziet.

In het broedseizoen komen de drie kauwtjes soms wel meer dan tien keer op een dag, vaak elk apart bij de keuken hun keel vullen. Soms komen ze dan ook met open snavel bij het raam alsof ze snakken naar voer voor hun jongen. Geef je ze een groot stuk kaas, dan eten ze dat slechts gedeeltelijk op en komen weer opnieuw bij het raam. Geef je ze

daarna koek dan eten ze dat gedeeltelijk op en komen weer op de vensterbank. Zo kan het wel tien keer achter elkaar gaan. Je moet van alles verzinnen om de variatie te vergroten. Ze gaan even drinken en komen weer naar je toe.

Rozijnen, geplette granen, vetten maar ook gewoon brood. Dit gaat door tot dat de keel helemaal gevuld is met een vochtig prakje. Er volgt een afscheidsgroet en ze vliegen naar hun jongen.

De kauwtjes lijken aanhangers van de leer van Paracelsus, die behelst, dat éénzijdig voedsel tot vergiftiging leidt.

Soms vangen de kauwtjes een spitsmuisje. Ze eten dan allemaal een stukje.

Het is opmerkelijk dat deze kauwtjes slechts weinig andere kauwtjes meenemen naar de tuin. Hooguit hun partners en een enkele keer een jong en soms enkele andere kauwtjes, die voor de variatie zijn mee gevlogen. Hooguit zie je dan tien kauwtjes in het hoogtepunt van het broedseizoen of in de winter.

Door het jaar heen begroeten de drie kauwtjes je alsof je zelf een kauwtje bent.

Ze doen dit ook als je in de tuin loopt of als ze je toevallig daarbuiten zien.

In 2005 had ik de drie kauwtjes al uitgebreid gefilmd. Zij zitten dan op en rond mijn moeder die in de tuin zit en hen voedsel geeft. Het was toen al opmerkelijk, dat de kauwtjes nog steeds kwamen en leefden. Nu in 2015 zijn er nog steeds. Vandaag gisteren, nog altijd en hopelijk morgen weer.

De afgelopen anderhalf jaar heb ik het vogelleven in de tuin regelmatig gefilmd. Ook de drie kauwtjes. Ze zien er prachtig uit met hun glanzende zilverkleurige wang- en halsveren.

Slotopmerking:

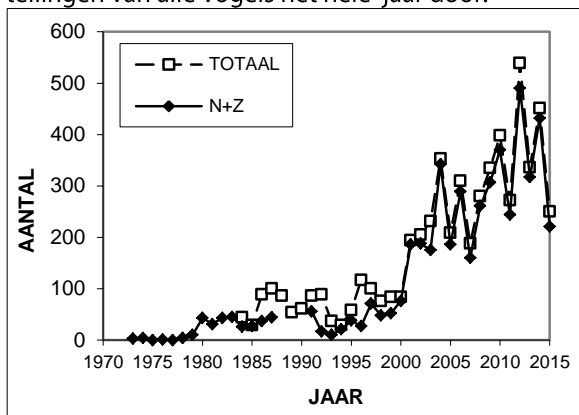
Dick Jonkers vond in de literatuur, dat de oudst in het wild levende kauw indertijd 18 jaar en 2 maanden oud is geworden. Dat was in Nederland en is gepubliceerd in het Handbuch der Vögel Mitteleuropas. In een dierentuin bereikte een kauw ooit volgens dit boek een leeftijd van meer dan 28 jaar.

Het voorkomen van de kuifeend in de westelijke Eempolders

Jan Mooij

De kuifeend is pas in de tweede helft van de vorige eeuw in behoorlijke aantallen in Nederland gaan broeden. Toen onze tellingen in 1973 begonnen, zagen we bijna geen kuifeenden (figuur 1). In de jaren tachtig was er een vrij plotselinge toename, gevolgd door een stabilisatie tot ongeveer het jaar 2000. Dan zien we een sterke stijging in de totale aantallen, die nog steeds lijkt voort te duren.

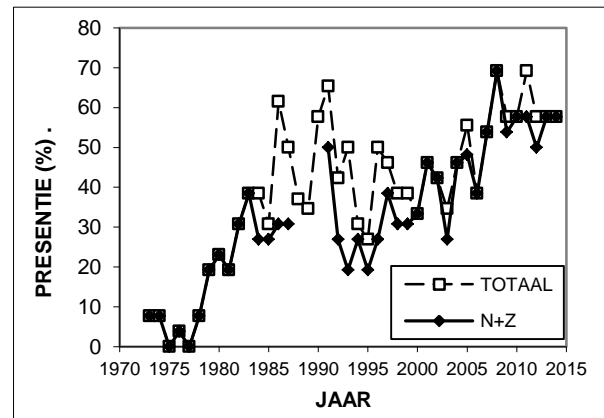
De aantallen verschillen sterk tussen de telgebieden. In Noord zien we zowel de stijging rond 1980 als die vanaf 2000. Die laatste en grootste stijging treedt eigenlijk alleen op in Noord. In de Oostermeent zijn de aantallen vanaf 1984 (toen de tellingen daar begonnen) tot 2000 ongeveer even hoog als in Noord. In Zuid zijn de aantallen heel laag, met een stijging vanaf 2008. Landelijk is de kuifeend in vroeger jaren toegenomen, maar sinds 2000 zijn de aantallen als broedvogel stabiel (SOVON 2002). Opvallend genoeg zijn dat precies de jaren waarin de kuifeend bij ons sterk begon te stijgen. Die vergelijking mag niet gemaakt worden, je kunt aantallen broedvogels niet vergelijken met tellingen van alle vogels het hele jaar door.

Figuur 1. Totaal aantal getelde kuifeenden per jaar. De getrokken lijn geeft de aantallen zonder de Oostermeent, de stippellijn de totale aantallen.

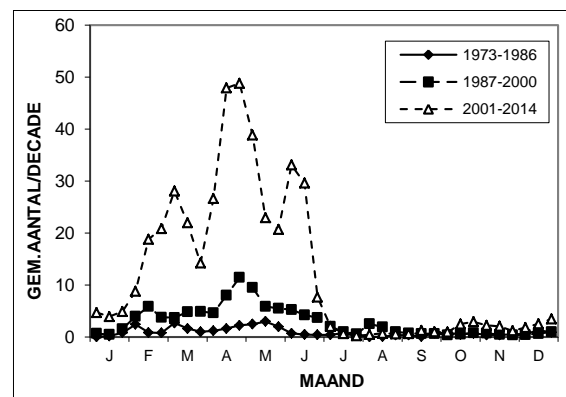
Enigszins verrassend begint de presentie al vanaf 1975 sterk toe te nemen (figuur 2). Dit duurt tot rond 1985, daarna volgt een stabilisatie op een waarde van ongeveer 60%. Als we alleen naar de waarnemingen van de telgebieden Noord en Zuid kijken (de Oostermeent wordt pas vanaf 1984 geteld) dan zien we dat daar rond 1985 een presentie van ongeveer 30% bereikt is. Hier stijgt de presentie verder, rond 2010 wordt ook hier de waarde van 60% bereikt. Ondanks de inmiddels

grote aantallen blijken kuifeenden dus een groot deel van het jaar niet in de polder te verblijven.

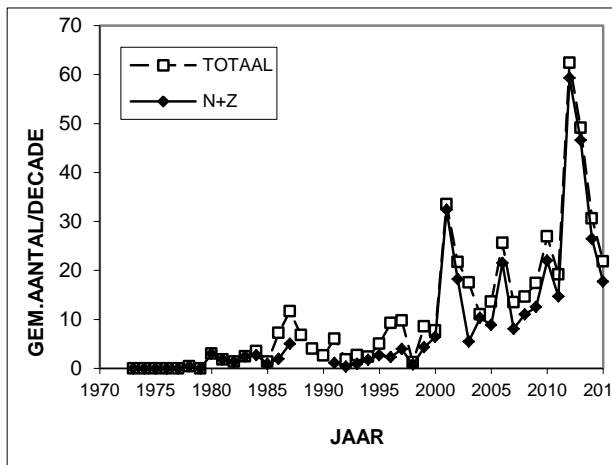
Figuur 2. Presentie van de kuifeend per jaar. De getrokken lijn geeft de aantallen zonder de Oostermeent, de stippellijn de totale aantallen.

Dit blijkt ook duidelijk uit de verdeling over het jaar (figuur 3). In februari nemen de aantallen sterk toe. Dit gebeurt overigens niet in de Oostermeent, daar begint de toename pas in april. Aan de andere kant is februari in telgebied Zuid juist de periode met de grootste aantallen, in april nemen de aantallen hier juist sterk af. De hoogste aantallen vallen ongeveer samen met de broedtijd. Vanaf juli zijn de gemiddelde aantallen zeer laag. Van juli tot september zijn de kuifeenden in de rui. Een deel van die periode kunnen ze niet vliegen. Ze brengen die tijd door op open water, meestal op het IJsselmeer. Kennelijk komen ze na de rui niet meteen terug. Vanaf oktober zien we zo nu en dan wel weer wat kuifeenden, maar de aantallen blijven meestal laag.

Figuur 3. Gemiddeld aantal kuifeenden per decade voor drie periodes van veertien jaar.

Figuur 4 geeft de gemiddelde aantallen van mei tot en met juni, dat is ongeveer de broedtijd. We zien dat het algemene beeld lijkt op de totale aantallen in figuur 1. Opvallend is wel de sterke daling in de laatste jaren ten opzichte van het wel erg hoge jaar 2012. In de totale aantallen zien we dat minder, omdat vooral in de periode februari tot en met maart de aantallen de laatste jaren sterk gestegen zijn.

Figuur 4. Gemiddeld aantal kuifeenden per telling in de periode mei-juni (broedtijd).

De kuifeend is een duikeend en heeft daarom voldoende diep water nodig. De sloten in de Eempolders zijn erg ondiep, dus ze moeten het hebben van de weteringen en de waaien. Daar zijn er toch nog wel flink wat van aanwezig, dus het is het is de vraag of het gebied vol is. De verdere ontwikkeling van de aantallen van de kuifeend blijft dus spannend.

Referenties

Bijlsma, R.G., Hustings, F. & Camphuysen, C.J., 2001. Algemene en schaarse Vogels van Nederland. (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht
 SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland. Leiden

Kuifeendpaartje

foto Jan van der Geld

Inventarisatie van een eilandje bij de pier in Huizen

Dick A. Jonkers

Medewerkers aan de onderzoeken krijgen gratis een exemplaar. Publicaties zijn te lenen uit de verenigingsbibliotheek in de Infoschuur. Paul Keuning is daarvan de bibliothecaris. Sinds een jaar of vijf wordt van de rapporten een pdf gemaakt, die via de website te raadplegen zijn.

Het kleinste gebied in het Gooi, dat ooit op het voorkomen van vogels door de Vogelwerk-groep is onderzocht, bevindt zich in het Gooimeer aan de westzijde van de pier bij Huizen. Het is een van de vier eilandjes die indertijd als compensatie zijn aangelegd voor grasland dat verdween bij de uitbreiding van de Huizer haven. Het eilandje beslaat een oppervlakte van bijna $\frac{3}{4}$ ha. Doel van het onderzoek was het effect te meten van het beheer (kaal maken) op het gebruik door vogels na de inventarisatie van 2014.

Er zijn in van 1 jan. tot 31 juli tweewekelijkse tellingen uitgevoerd. De resultaten daarvan zijn aangevuld met observaties afkomstig van

waarneming.nl. Hierdoor ontstond een lijst van 31 soorten (2014 – 16) die gebruik maakten van het eilandje. Het opgesomde aantal exemplaren bedroeg 2063 (2014 – 1122). Er was een o.a. toename van soorten die kale of vrijwel onbegroeide (vochtige) situaties prefereren, waaronder de watersnip en de bontbekplevier. Van grauwe gans, kuifeend, wilde eend en bontbekplevier kon met zekerheid worden vastgesteld dat zij gebroed hebben op het eilandje.

Casander, H. 2015. Vogels op het meest zuidelijke eilandje langs de pier in Huizen. *Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum. Uitgave 241. 11 blz.*

Boswerkzaamheden op de Utrechtse Heuvelrug

Duurzaam bos, voor nu en in de toekomst

*Rein Berends**

Staatsbosbeheer start ieder jaar in een vijfde deel van het beheergebied op de Utrechtse Heuvelrug met een houtoogst ronde. Het gebied is in ongeveer vijf gelijke delen opgesplitst en komt dus eenmaal in de vijf jaar aan de beurt. Zorgvuldig wordt dan gekeken welke percelen in aanmerking komen voor dunning en welke delen voor verjonging, het op gang brengen van een nieuwe generatie bos. Het zagen gebeurt in de huidige tijd met oogstmachines. Van te voren is het bos geïnventariseerd, om te kijken wat er leeft en broedt. Op sommige plekken kunnen de werkzaamheden voor hinder zorgen, doordat paden tijdelijk minder goed begaanbaar zijn. Bij oogst in de zomer is er extra aandacht voor het broedseizoen, door bijvoorbeeld niet te oogsten waar veel loofbomen staan of waar veel struiken onder de bomen groeien.

Het overgrote deel van de Utrechtse Heuvelrug is multifunctioneel bos; alles komt er samen. Duurzame houtproductie is naast natuur, recreatie, landschap en cultuurhistorie een van de functies van het bos. De houtoogst gaat hand in hand met het stimuleren van de natuurlijke ontwikkeling van nieuwe bomen. Houtoogst gebeurt op twee manieren: door dunning en verjonging. Bij een dunning: worden er bomen weggehaald om de anderen meer ruimte te geven om goed verder te groeien. Als de bomen niet meer dikker of hoger worden, zijn ze klaar om geoogst te worden en is het tijd voor nieuwe jonge bomen. Een nieuwe generatie.

Werkzaamheden

De komende periode zijn de werkzaamheden gericht op verjonging. Bij bosverjonging worden grotere open plekken gemaakt. Op deze plekken wordt de groei van nieuwe bomen gestimuleerd. We proberen elk jaar ca 1 % van het oppervlak van het bosgebied te verjongen. Omdat in de afgelopen tien jaar niet altijd voldoende oppervlaktes verjongt zijn (minder dan 1%) heeft Staatsbosbeheer in de afgelopen 4 jaar meer verjongingsplekken gemaakt om een inhaalslag te realiseren. Door de jaarlijkse verjonging ontstaat een bos met verschillende leeftijden, dat voor mens, plant en dier aantrekkelijk is. Door

regelmatig het bos te verjongen, kunnen we in de toekomst ook duurzaam hout blijven oogsten. De opbrengst van de houtverkoop wordt gebruikt voor het beheer van alle beheergebieden. Bos blijft bos.

Afweging

Staatsbosbeheer weegt steeds zorgvuldig af welke bomen geoogst worden. Deze bomen krijgen een oranje of gele markering, het zogenaamde blessen. Bomen met blauwe stip of helemaal geen stip blijven staan. Bomen vellen gebeurt in de huidige tijd met een oogstmachine. Deze geavanceerde houtoogstmachine velt en onttakt de bomen en zaagt de stam in stukken van de gewenste lengte. De stammen worden opgestapeld in afwachting van transport naar de zagerijen. De paden in het werkgebied blijven toegankelijk, maar kunnen tijdelijk minder goed begaanbaar zijn. De paden worden zo snel mogelijk hersteld, maar dit herstelwerk kan meestal pas uitgevoerd worden als het werk afgerond is en in een periode dat de paden goed droog zijn.

Duurzaam bosbeheer

Staatsbosbeheer op de Heuvelrug werkt zorgvuldig voor plant en dier. Dat betekent dat voor de werkzaamheden wordt bekeken of er bijvoorbeeld dassenburchten of broedbomen van roofvogels aanwezig zijn in het werkgebied. En als die er zijn, worden er maatregelen genomen om deze te beschermen. We doen dat volgens de richtlijnen van de Gedragscode Zorgvuldig Bosbeheer. Dit betekent extra aandacht voor het broedseizoen en het niet oogsten waar veel loofbomen staan of waar veel struiken onder de bomen groeien.

Ook wordt er niet meer geoogst, dan er bijgroeit. Het hout uit de bossen van Staatsbosbeheer is FSC gecertificeerd en komt dus uit duurzaam beheerd bos.

**Rein Berends is beheerder van de bossen van Staatsbosbeheer op de Utrechtse Heuvelrug.*

Natuurtechnisch bosbeheer

In het septembernummer van de Korhaan stond een artikel over het bosbeheer in het Gooi door Poul Hulzink. Hij zet uiteen wat de filosofie is ten aanzien van bosbeheer in de terreinen van het Goois Natuurreservaat (GNR). Graag wil ik daarop reageren.

Jan Loggen

In het Gooi liggen twee relatief grote boskernen, namelijk Spanderswoud/Kamphoeve en de Zuid/Zwarte berg. In het beleidsplan 2010 – 2019 van het GNR worden die aangemerkt als gebieden waar de omvorming naar zo natuurlijk mogelijk bos dient te worden voortgezet.

Vanaf 1980 tot 1992 is er in het Spanderswoud een actief omvormingsbeheer uitgevoerd. Zoals in het artikel van Poul Hulzink is beschreven, zijn veel percelen na de 2^e Wereldoorlog ingeplant met uitheemse boomsoorten zoals Amerikaanse eik, Japanse lariks, Corsicaanse den en Amerikaanse douglas. Om meer en sneller rendement uit deze houtakkers te halen werd er Amerikaanse vogelkers als vulhout tussen geplant. Hij kreeg al snel de bijnaam 'bospest' als gevolg van zijn agressieve expansie.

De vraag naar hout nam in de jaren '70 snel af. Door het omwaaien van vele hectares bos op de Veluwe ('72-'73) kwam er een discussie op gang over het traditionele bosbeheer.

In 1984 nam de gemeenteraad van Hilversum unaniem het plan aan om het Spanderswoud (in 1991 overgedragen aan het GNR) van productiebos om te vormen naar een zo-natuurlijk-mogelijk-bos.

Omvormingsbeheer

In feite was hier sprake van een uniek, landelijk experiment. Breken met op de traditionele bosbouw geënte werkmethoden. Het bos beheren als ecosysteem, waarbij voorwaarden worden gecreëerd om natuurlijke processen in gang te zetten. Kernbegrippen in dit vernieuwende bosbeheer zijn variabele dunning en groepenkap. In 1992 heeft het Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek het beheer geëvalueerd.

Geconcludeerd wordt dat er meer variatie is in boomvormen en in bosstructuur. Zowel horizontaal (openheid) als verticaal (gelaagdheid). Met het omtrekken van bomen worden

ontwortelingen goed nagebootst; het ringen is een effectieve om meer staand dood hout te creëren. Met ringen wordt de sapstroom van een boom onderbroken door bast rondom de stam weg te halen.

Natuurtechnisch bosbeheer in het Spanderswoud

Door het vergroten van de structuurvariatie is ook de broedvogelbevolking enorm toegenomen. Waren struweelvogels als merels, roodborsten voor het omvormingsbeheer zeldzaam, nu zijn ze algemeen. Ook het verhogen van de hoeveelheid dood hout (voedselbron, substraat, broedplek) heeft een positieve invloed op soorten en aantallen.

Het beheer anno nu

Zoals Poul Hulzink terecht opmerkt wekt het kappen van bos negatieve reacties op. Daarbij gaat het vooral over de schaal van de ingreep. In het kader van heideverbindingen zijn de afgelopen jaren in het noordelijk deel van het Spanderswoud al grote stukken bos gekapt. Doel was om een migratieroute van de Bussummerhei naar de Fransche kamphei te scheppen. Opvallend genoeg is er weinig aandacht besteedt aan de overgang van het opengemaakte terrein en het omliggende bos. Het primaire doel was natuurlijk het open kappen van het bos ten behoeve van heide-ontwikkeling. Maar de randvoorwaarden zijn niet meegenomen; het resultaat zijn harde, onnatuurlijke grenzen, Bos- en heidebeheer lopen naadloos in elkaar over; het is knap lastig om het onderscheid te maken.

Wanneer de focus ligt op bosontwikkeling is het kappen van een eentonige bosopstanden een logisch gevolg. Interessant is de vraag hoe groot de kapvlakte wordt (hoeveel x de boomhoogte?), de vorm, en de afwerking. In de ontwikkeling

naar een zo natuurlijk mogelijk bos is de aanwezigheid van exoten de grote spelbreker. Telkens rijst de vraag uitroeien of beheersen. De waarheid zal wel ergens in het midden liggen. Soms is bestrijding de beste route; soms gedogen. Zouden we alle opstanden met exoten in het Spanderswoud willen kappen, dan zou het een kale bedoeling worden. Dus dat zal vast niet gebeuren. Wat de keuze van de beheerder in deze is, is moeilijk in te schatten. Maar met name de opstanden van Corsicaanse den (noordelijk deel) en Amerikaanse eik (zuidelijk deel) kunnen wel een facelift gebruiken.

De Douglas is ook een exoot, maar maakt door zijn imposante hoogte, juist in noordelijk deel van het Spanderswoud hét verschil. Het bos heeft hier een volwassen karakter. Terughoudendheid ten aanzien van kappen is hier echt op zijn plaats. Deze opstanden hebben daarnaast een belangrijke ornithologische waarde.

Voorlichting

Met het credo 'dood hout leeft' wordt door onder meer Staatsbosbeheer al jarenlang het belang van dood hout voor flora en fauna gepromoot. In de kringloop van het ecosysteem bos is dit een onmisbaar bestanddeel. Sterven is een natuurlijk proces. Dood hout is de bron van nieuw leven. In een natuurlijk bos bestaat 40 – 50 % van de

biomassa uit organisch materiaal. De mens speelt een dominante rol speelt in het hedendaagse natuurbeheer; maar ook een beheer van 'niets doen' behoort tot de mogelijkheden. Het probleem is dat wij zelf graag het ideaalbeeld willen bepalen. Als gevolg van een storm kunnen bomen ontwortelen zoals op 25 juli 2015. Voor de beeldvorming zou dit een uitgelezen moment zijn geweest om het publiek voor te lichten over natuurlijke processen in het bos.

Tot slot

Naast heide, stuifzanden, akkercomplexen e.d. is bos een factor van betekenis in het Gooise landschap. Als levensgemeenschap kenmerkt bos zich als een complex ecosysteem met een grote diversiteit aan flora en fauna en structuurvariatie. Kappen met beleid betekent een scala aan beheersmaatregelen. Met domweg kappen wordt de natuur geen dienst bewezen. Kort door de bocht gezegd, komt dat in feite neer op vegetatiebeheer. Door kleinschalig kappen, in combinatie met ringen en een deel van de gekapte bomen ter plaatse te laten liggen is beginsituatie gunstiger voor gevarieerde bosontwikkeling met dito fauna. Dit is de ecologische benadering.

Werkgroep Nardinclant bootst het natuurlijk vellen van bomen na, in opdracht van het GNR.

Najaarsbijeenkomst Roofvogelwerkgroep

Wobbe Kijlstra

Vorig jaar mocht ik een impressie schrijven over de eerste resultaten van het broedseizoen van de roofvogels. Het seizoen 2014 gaf een wisselend beeld. De buizerd had duidelijk geprofiteerd van de enorme hoeveelheid muizen, bij de sperwer was het kwakkelen. 17 oktober 2015 kwamen de leden van de roofvogelwerkgroep bijeen in het Laer om terug te kijken op het afgelopen seizoen. Naast de resultaten van de verschillende roofvogels stond er ook een lezing over dassen in ons werkgebied op het programma. Het interessante programma en de gebruikelijke afsluiting met soep en brood zorgde er voor dat er weer ruim 40 belangstellende aanwezig waren. Oude bekende en ook nieuwe gezichten, net als ik benieuwd naar de resultaten.

Wat zou het effect van de muizen zijn geweest, het weer en kunnen de beheerplannen van de natuurorganisaties helpen? De haviksnesten die Han Westendorp en ik in de gaten hielden waren alle drie, voor het eerst in jaren, mislukt. Hopelijk was hier niet de trend mee gezet.

Hanneke Sevink helpt iedereen snel uit de droom door aan te geven dat het een slecht jaar is geweest. Veel broedsels zijn mislukt en bij veel nesten zijn de vogels niet eens tot broeden gekomen. Voor de buizerd misschien verklaarbaar omdat er veel minder muizen waren dan 2014. Ook bij de havik, de sperwer en boomvalk, roofvogels die niet direct muizen op de menukaart hebben staan, vielen de resultaten tegen. Nog niet alle nestkaarten zijn ingeleverd, over het geheel genomen was het een tegenvallend broedseizoen dat de nodige (onderzoeks)vragen oproept

Havik

Utrecht en het Gooi zijn de gebieden waar de havik zich het beste thuis voelt. In 2014 leek er weer een opwaartse lijn met ruim 50 nesten die gevolgd zijn, gemiddeld 3,9 eieren per nest en mogelijk als gevolg van de zachte winter een vroege eerste eileg.

Hoe anders is het resultaat 2015. Van de bekende '50 nesten' is tot nu toe slechts van 18 nesten bekend dat ze succesvol zijn geweest, met net als voorgaande jaren 3 tot 4 jongen per nest. Bij een aantal nesten zijn de haviken wel gesignaleerd

maar is het niet tot broeden gekomen. Ook het aantal broedsels dat mislukt is en de soms late eileg vallen op.

In een van de mislukte nesten zijn zeer kleine eieren gevonden. Ook opvallend is het gebied tussen Baarn en Hilversum waar van de 5 nesten er nog maar 1 over is.

Elk jaar worden een aantal eieren meegenomen voor het onderzoek naar brandvertragende middelen op de (broedsels van de) roofvogels. Het is zaak de eieren nu uitgebreider te onderzoeken naar oorzaken van het tegenvallend broedseizoen.

Een ander terugkerend punt is het beheer door de natuurorganisaties. Opgemerkt werd dat het eerder weg heeft van cultuurbeheer dan natuurbeheer. Het lijkt hoe dan ook nog steeds bijzonder lastig voor natuurorganisaties in hun beheer rekening te houden met in dit geval de habitat voor de roofvogels.

Inventarisaties en bekende gegevens lijken niet altijd te worden gebruikt. Zo kan het voorkomen dat bomen worden gekapt waardoor een haviksnest op en bloot komt te liggen of zoals bij de sperwer is opgemerkt de broedgebieden (dichte bosjes) compleet verdwijnen. Het beheer is natuurlijk niet direct en enige oorzaak van tegenvallende broedresultaten. Het gebruik van beschikbare gegevens en vooral het voor- en achteraf monitoren van effecten, zou kunnen bijdragen aan een voor de roofvogels beter beheer.

Sperwer

De neerwaartse trend bij de sperwer lijkt zich door te zetten. Van 12 nesten zijn jongen geringd en gemiddelde legselgrootte lag op 4,25. Dat is beduidend lager dan andere jaren en ook lager dan 2014.

De sperwer is niet direct nest maar wel gebiedstrouw. Dichte bosjes is waar hij zich thuis voelt en dit jaar is op een aantal plekken door kap 'broedgebieden' verdwenen.

Mogelijk dat het koude voorjaar, waardoor de zangvogeltjes later zijn teruggekomen en later zijn begonnen met broeden, ook van invloed is. Half augustus werden nog steeds jonge vogeltjes gevangen op het ringstation.

Buizerd

Veel muizen betekent haast automatisch een goed buizerdjaar. Dit was in 2014 het geval. In dit perspectief zijn de resultaten in 2015 goed verklaarbaar. Minder muizen heeft geleid tot minder nesten en minder eieren per nest. 47 nesten zijn gevolgd (was 74) en de gemiddelde legselgrootte kwam uit op iets meer dan 2 (was ruim 3). Opvallend was het aantal nesten met maar 1 ei.

Het ingrijpen van de mens is van invloed. Hier zien we dat de natuur ook gewoon zijn werk doet. Minder voedsel is minder nageslacht.

Dit maakt de 'vragen' naar het hoe en waarom niet minder. Gelukkig zijn er weer een aantal nieuwe klimmers bijgekomen, waardoor in het volgende seizoen meer en of vaker geklommen kan worden.

Wespendief

De wespndief arriveert laat in het seizoen. Bekend is dat de wespndief het ene jaar kan gebruiken om een nest te bouwen en het dan het volgende jaar in gebruik neemt. Misschien dat deze wetenschap geholpen heeft. Hoe dan ook de afgelopen winter is nog een extra nest ontdekt, dat het totaal op 5 brengt. Het resultaat 2015 is vergelijkbaar met 2014, 2 succesvolle nesten, 1 mislukt en op 2 plekken werd gewerkt aan het nest. En dat biedt weer perspectief voor 2016. De wespndief in Hilversum is overigens weer gevolgd met een camera. Deze beelden zullen nog worden geanalyseerd en een boeiend verhaal opleveren

Boomvalk

In de Korhaan van juli 2015 stond een uitgebreid artikel van Hanneke over de boomvalk. Naast de vraag of er wel of geen sprake was van een vervollegselsel, was indrukwekkend te lezen, wat er bij het volgen van een boomvalk komt kijken. De boomvalken zijn geen standvogels, komen in de loop van de lente in Nederland en leggen pas in juni hun eieren.

In 2015 zijn slechts 12 nesten gevolgd (was 22) waarvan 7 succesvol (was 16). Bij een aantal nesten zijn geen boomvalken gesignaleerd, op andere plekken zijn wel jagende boomvalken gezien maar geen nesten gevonden. Zouden er vogels in Afrika zijn gebleven. Gebeurt er wat op de reis van en naar Nederland. Zelf zag ik in september een boomvalk 'uitgeput' de noordkust van Spanje bereiken. Hij had geen bordje op met waar hij vandaan kwam, een ring zag ik niet, wel dat hij op adem moest komen in zo'n beetje de eerste de beste struik die hij tegenkwam.

Torenavalken

Iedereen kent ze en ziet geregeld torenvalken bidden boven het weiland of de weg speurend naar urinesporen van muizen. Het gaat goed met de torenvalk in het Utrecht en het Gooi zou je wellicht denken. Er hangen ook minstens 80 nestkasten. Het ontbreekt echter aan tijd en menskracht om ze ook daadwerkelijk te controleren. Belangstellenden die een aantal nestkasten willen volgen worden gevraagd contact met Pascal Gijssen of Harry de Rooij op te nemen.

Op basis van de beperkte gegevens over 2015 lijkt er sprake van een redelijk stabiel beeld. Als het mogelijk is de nestkasten meer en beter te volgen, krijgen we vanzelf een beter beeld.

Slechtvalk

De slechtvalk lijkt zich te ontwikkelen als troetelvogel van Utrecht en het Gooi. Wat wil je ook als je nestelt op kerken of het provinciehuis. Bij het provinciehuis zijn ze inmiddels zover als een jong op zijn ontdekkingsstocht beneden op grond terecht komt, zelf weer naar boven te brengen. Tussen de slechtvalken van de kerken in Hilversum en Amersfoort lijkt zich een verhaal te ontwikkelen met alle ingrediënten van een goed soap.

De kerk in Amersfoort staat zoals bekend op het geografisch middelpunt van Nederland en dat gegeven spreekt toeristen aan, die graag de kerktoren beklimmen. Het aanleggen van 'led verlichting' betekende dat de 'nestkast' verplaatst diende te worden. Voor een appel en een ei wilde een slechtvalken deskundige dit wel doen. Echter de slechtvalken moesten hier niets van hebben en het vrouwtje legde gewoon een ei op de plek van de oude nestkast.

Goedkoop is duurkoop, afijn Harry werd ingeschakeld om te kijken of er nog wat te redden viel. Met een nieuwe bak met grind zou het moeten lukken en zowaar een tijdje later werd er zelfs een tweede ei gelegd.

Ondertussen werd de nestkast op de kerk in Hilversum ook in de gaten gehouden en er wordt geregeld strubbelingen tussen slechtvalken waargenomen. Wat schetst ieders verbazing, als de rust weer wat teruggekeerd lijkt. Het vrouwtje uit Amersfoort legt ook een ei in de nestkast op de Sint Vituskerk en gaat hier broeden. Aan de kleurrijng is het overduidelijk af te lezen dat het hier het vrouwtje uit Amersfoort betreft, een van oorsprong Belgische slechtvalk, bekend vanwege haar temperament. De man in Amersfoort blijkt inderdaad een andere vrouw te hebben gevonden, die daar het tweede ei heeft gelegd. Mogelijk dat de nieuwe huwelijken eerst nog

ingezegend dienen te worden. De liefdesstress kan ook de oorzaak zijn. Beide broedsels zijn uiteindelijk niet gelukt.

Volgend jaar beter en misschien dat Harry dan ook wat kan vertellen of het onderzoek naar de gemerkte eieren verder wat heeft opgeleverd.

Raaf

Vorig jaar mocht ik al iets schrijven over de opmars van de raaf. In de Korhaan van september vertelt Pascal over zijn fascinatie voor de raaf en het kleurringenproject. Hans de Vos Burchart laat de broedresultaten zien van 2015, die vergelijkbaar zijn met 2014. Dit jaar is het 10 jaar geleden dat de raaf in Beerschoten broedt. 10 jaar gegevens vertelt veel, niet zo spectaculair als de soap bij de slechtvalken, maar daarom niet minder interessant. 10 jaar broedgegevens, tussen 2006 en 2015 gemiddeld 3,7 jongen per jaar, een eerste eileg tussen 27 februari en 8 maart. Een constant beeld met een paar keer een verandering van nest en in 2013 een nieuwe partner waardoor de eerste eileg pas 31 maart was. In 2015 zelfs 5 jongen, op de raven in Beerschoten kun je rekenen.

Dat je soms een lange adem nodig hebt, geldt ook voor het kleurringenproject. De eerste jaren waren er nauwelijks terugmeldingen. Het afgelopen jaren beginnen de meldingen, soms met foto's te komen. Zo is het heel interessant te zien dat raven uit hetzelfde nest bij elkaar blijven. Uit terugmeldingen uit Gelderland, Friesland en Drenthe, blijkt dat raven uit hetzelfde nest na een paar jaar nog steeds bij elkaar zijn.

Wat zien ik?

Wat zien ik: Schrokop

In mijn tuin staat een meelbes (*Sorbus aria*), familie van de lijsterbes (*Sorbus aucuparia*). Deze herfst hingen er enkele honderden bessen in deze boom. Hij werd bezocht door merels, die zich er te goed deden. Ik was benieuwd hoeveel bessen een merel zou consumeren en besloot te turven hoe groot het aantal was dat één merel per bezoek naar binnen werkte. Een jonge merel had de boom ook ontdekt en begon er gulzig van te eten. In de twee minuten van zijn eetsessie at hij 22 bessen. Wat een aantal! De onderzoeker in mij werd wakker. Ik ging bessen zoeken die onder de boom waren gevallen. De maat van een bes was gemiddeld 8x9 mm. De merels slikte de bessen door en die kwamen dus in de maag terecht. Die zou door de totale omvang van alle bessen zowat uit elkaar moeten barsten. Toch wogen ze samen slechts 7 gram. Gelukkig was de doorstroomsnelheid groot. Regelmatig verliet kennelijk wat naar binnen ging de 'roeperd'; aan de andere kant van het lichaam gebeurde dit met de uitwerpselen door de 'poeperd'. Op het zinken deel van mijn houthok, waarboven een vuurdoorn groeit, waar eveneens merels komen snoepen lagen braakballetjes van zo'n 2,5 cm lang en ongeveer 3 mm breed. Daar dichtbij lag witte vochtige plekken. Met deze poepjes werd het bewijs geleverd, dat water uit bessen via de anus wordt uitgescheiden.

Dick Jonkers

Dassen in ons werkgebied

Tot slot gaf Floris Moolenbeek een toelichting op zijn onderzoek met gezenderde dassen in ons werkgebied. In Utrecht en het Gooi was de das in de jaren '80 nagenoeg verdwenen, inmiddels is er een populatie van ongeveer 300 dieren. Als onderdeel van een groter onderzoek naar de dassen rond de A27 heeft Floris onderzoek gedaan naar foeragegedrag en nachtactiviteiten van de das. Hiervoor zijn dassen van verschillende burchten uitgerust met een GPS zender. Uit de data kon het territorium, leefgebied (home range), afstanden die 's nachts worden afgelegd en voorkeur voor terreintypes afgeleid worden.

Geen vogels, wel dezelfde vragen. Als we meer weten, kunnen we helpen de leefomstandigheden te verbeteren. De conclusies die Floris treft uit de gegevens, krijgen we vast nog wel een keer te horen. Leuk om te horen dat de ene das 's nachts enorme afstanden aflegt, de ander een veel beperkter gebied heeft waar hij zijn voedsel vindt, dat burchten relatief vaak in naaldbos liggen en dat randen van de weilanden de voorkeur hebben als foerageergebied.

Met een paar foto's en filmpje waar een havik liet zien zijn nest wel degelijk te kunnen verdedigen, werd de middag afgesloten. Na de soep op de fiets naar huis vroeg ik me af of de roofvogels net zo nieuwsgierig naar ons zijn als wij naar hen. Met Han heb ik later die avond afgesproken dat we volgend jaar toch wat eerder in het seizoen op stap gaan om nesten te zoeken.

Beheerdag Eerste Vogeleiland bij de pier van Huizen

Jan Loggen

Zaterdag 12 oktober hebben de vrijwilligers van de Werkgroep Landschapsbeheer Nardinclant en de Vogelwerkgroep op het Vogeleiland bij de haven van Huizen een begin gemaakt met het beheer van het Vogeleiland.

De gemeente Huizen had voor deze gelegenheid op de valreep nog een boot kunnen regelen. Waarvoor dank! Tevens waren 15 nieuwe steekschoppen beschikbaar.

De overtocht naar de overkant was een onderneming op zich. De motor draaide vooral de baggerlaag in beweging. Bij het eiland liep de boot snel vast. Dus moesten met opstroomde broeken het laatste stukje door water. Nadat ook de bevoorrading (koffie en soep) op het eiland was gebracht, konden we aan de slag.

Er is veel werk verzet. Op het centrale deel is alle opslag van bomen verwijderd. Veel restanten van oude boomwortels, die waren uitgelopen, Ratelpopulier, Berk, Sleedoorn. En nieuwe opslag van met name Wilg. Alle gerooide boompjes zijn afgevoerd naar het beboste deel.

Uitgangspunt voor deze dag was om het open deel boomvrij te maken. Het resultaat mag er wezen. We kunnen tevreden terug kijken op een geslaagde werkdag. Dankzij een goede samenwerking met alle betrokken partijen, begint dit eiland weer te lijken op waar het voor bedoeld was. Namelijk een broed- en foerageerplaats voor wad- en watervogels.

Wijzigingen ledenregister

Nieuwe leden

Bakker B.	1223 ES Hilversum
Heuvelink W.	1215 GT Hilversum
Jong T. de	1276 CW Huizen
Jussen A.	1216 AT Hilversum
Kersten M.	3437 BV Nieuwegein
Knegtering J.	1311 LT Almere
Lopes Cardozo O.	1241 LK Kortenhoef
Mann-Holtrop K.	1272 PC Huizen
Meijer A.	1401 TP Bussum
Nikkessen A.	1241 vAJ Kortenhoef
Putten J. van der	1394 LT Ned.den Berg
Putten J. van der	1391 LT Ned.den Berg

Rookhuizen Y. v.	1261 AM Hilversum
Schalij J.	1311 LT Almere
Schotsman M.	1216 AT Hilversum
Smit M.	1223 CN Hiversum
Tolman C.	1273 SL Huizen
Werkhoven E.	3625 AH Breukeleveen
Werkhoven G.	3625 AH Breukeleveen

Opgezegd

Boom M.	3741 AS Baarn
Bückmann H.	3741 AS Baarn
Claessens, H.	1411 GM Naarden
Meijer A.	2332 HX Hilversum

Ontvangen literatuur

Samenstelling: Paul Keuning

Een persoonlijk gekleurde selectie uit de vogeltijdschriften

Een duik in de tijdschriften:

De uitbreiding van het verspreidingsgebied van de zwarte ibis verloopt sprongsgewijs, op steeds meer plaatsen in Nederland worden groepjes van deze tot de verbeelding sprekende soort gezien. Toch is het hier (nog) geen broedvogel, wel zijn voorbereidingen van het bezetten van een territorium waargenomen als het vliegen met nestmateriaal. Ruud Costers uit Alkmaar heeft aan de hand van waarnemingen van de afgelopen 15 jaar de verspreiding opgetekend.

De zwarte ibissen van Koedijk door Ruud Costers

uit 'Tussen Duin & Dijk' jaargang 14 nummer 3, 2015

Ruud Costers is een bevlogen vogelaar. Hij heeft ook 25 jaar dode vogels op het strand geïnventariseerd (zie Het Vogeljaar 2015 nr. 3). De auteur woont in Alkmaar, dichtbij Koedijk. Waar dat ligt? Ter oriëntatie: je rijdt over de N9 langs de westzijde van Alkmaar verder door naar het Noorden. Anderhalve kilometer na Alkmaar ligt rechts het gehucht Koedijk. Hier achter ligt het recreatiegebied Geestmerambacht, dat bestaat uit het plassenengebied 'het Groene Mirakel' van nauwelijks één kilometer groot, een moerasgebied 'de Kleimeer' en het recreatiegebied 'Zomerdel'. Ondanks het micro-formaat is het plassenengebied

nu een rijk foerageergebied voor veel vogelsoorten, waarbij de zwarte ibissen de show stelen. Ik herinner me zelf een vaarexcursie door Botshol een jaar of tien geleden. De zwarte ibissen die zich daar toen groepsgewijs in de hoge populieren ophielden herinner ik me levendig, want de zwarte ibis is een indrukwekkende vogel. Dick A. Jonkers merkt hierbij op dat hij in de jaren zeventig onderzoek deed in de Botshol. Er was toen een particulier die een uitgebreide sierwatervogelcollectie had, mogelijk zaten daar toen ook zwarte ibissen tussen en zijn er daarvan een paar ontsnapt.

De zwarte ibis is helemaal niet zwart, als hij mooi door de zon beschenen wordt. Foto Jan van der Geld

De biotoop van de zwarte ibis.

In alle werelddelen, behalve Antarctica, komt de zwarte ibis voor, soms verbrokkeld in kleine groepjes. De totale populatie in Europa wordt geschat op 15.000 duizend paar. Net als de lepelaar, zoekt de zwarte ibis graag zijn kostje bij elkaar in een voedselrijke moerasdelta met een

aangenaam klimaat. Dat voedsel bestaat uit kleine kreeftachtigen, wormen, schelpdieren en water- en landinsecten in ondiep water en moerasig grasland. Broeden doen ze bij voorkeur in gemengde kolonies met lepelaars en reigerachtigen. Professor Voous merkte al in 1960 op dat de dispersie, het wegtrekken van de

jongen nadat ze onafhankelijk van de ouders geworden zijn, in alle richtingen en over grote afstanden gaat. Het uitzwermen over Europa is gekomen vanuit de broedgebieden in Z-W Rusland, de Oekraïne, Roemenië en Turkije. Pas in 1991 broedden er voor het eerst drie paar met zes uitgevlogen jongen in de Camargue (Z-Frankrijk). Lars Svensson deelt de zwarte ibis in de ANWB-vogelgids in bij DI, dat wil zeggen dat het een doortrekker - invasiegast is, waarbij ze in sommige jaren talrijk aanwezig zijn. Het is daarom geen Rode Lijstsoort. Met slechts 105 waarnemingen tot 2001 is het in Nederland toch wel hele bijzondere soort. Vaak ging het dan ook nog om ontsnapte parkvogels. Opeens was er in het najaar van 1994 een influx van 15 exemplaren. De meldingen kwamen later steeds vaker binnen, zo vaak dat de CDNA (Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifuna) de soort niet meer voor elke ingediende melding gaat beoordelen.

Nestindicerend gedrag.

Het eerste broedgeval in ons land is nog niet vastgesteld, maar we zijn er niet ver meer vanaf. Want van 27 mei tot 10 september 2012 was er een paartje bij Westbroek in Groningen aanwezig. Ze bezetten wel degelijk een territorium en vertoonden duidelijk nestindicerend gedrag. In maart 2014 sleepte een paar met takken bij Leidschendam, dit paar deed zelfs een poging tot paring. Ook rond de Nieuwkoopse Plassen waren zwarte ibissen in de weer met nestmateriaal, of zat er een paar in de broedhouding, zoals bij Zevenhoven. Verder werden uit België en uit Engeland broedpogingen gemeld.

Ruud Costers heeft de literatuur van de afgelopen 100 jaar nageplozen om het voorkomen van zwarte ibissen in Noord-Holland-Noord in kaart te brengen. En dan blijkt dat zijn aanwezigheid de laatste twintig jaar sterk toegenomen is in Midden- en Noord-Kennemerland, in de Kop van Noord-Holland en op Texel. De oudste melding stamt uit 1900, toen op 5 oktober een dode eerste-kalenderjaar-man (1kj) gevonden werd in de Schermer. In de jaren '40 waren er twee meldingen: een 2kj-vrouw in de Wieringermeer (17-10-'42) en op 26-09-1948 één ex. bij Camperduin. De jaren zestig leveren al drie meldingen op, terwijl de jaren '90 goed zijn voor vijf waarnemingen, waarbij een melding uit november 1990 weggestreept moet worden, omdat het hier om een ontsnapt exemplaar ging uit de sierwatervogelcollectie van Kooij in 't Zand.

Een hoofdrol voor vuilwitte PVC-ring 0797

Van 14 tot 24 augustus 2011 verbleef een zwarte ibis met een witte kleurring V02 op Texel en op 10

juli op Schiermonnikoog. Deze vogel werd op 19 juni 2010 bij Tarragona in Noordoost Spanje geringd. In het voorjaar van 2011 werd deze ring op meerdere plaatsen in Noord-Duitsland en Litouwen afgelezen. Op 17 september van dat jaar was deze zwarte ibis terug in de Ebrodelta in Spanje. Nog twee ibissen kregen in Spanje in 2011 aan de Cota Doñana als nestjong een witte kleurring. Het ging om ringnummer 0797 (vuil wit/ lichtgeel) en 04FV (wit). Deze vogels werden in Nederland in 2013 en 2014 met regelmaat terug gemeld.

Om het verhaal sluitend te maken: inderdaad werd de ibis met ring 0797 op 2 augustus 2014 om 10:00 uur foeragerend in een groepje van zes zwarte ibissen gezien langs de Nauertogt, de weg langs het Groene Mirakel. Dit zestel vertrok dezelfde dag nog naar Vlieland en bleef daar een dagje. En alleen nummer 0797 vertoonde zich op 5 augustus bij Zevenhoven (Nieuwkoopse Plassen). Daarna werden op 8 augustus op het eilandje aan de Nauertogt nog twee ongeringde zwarte ibissen waargenomen. Van 9 tot 14 augustus bestond het groepje hier neergestreken ibissen uit maximaal vier exemplaren. Ook westelijk van het Noord-Hollands Kanaal zaten bij Bergen zes zwarte ibissen, mooi om ze boven de N9 over te zien scheren. Dit leverde dan ook diverse waarnemingen op van automobilisten. Rond 20 augustus vertoonden twee zwarte ibissen nestindicerend gedrag door het aanbieden van takjes en imponeergedrag. Maandenlang, van 22 augustus 2014 tot en met 18 april dit jaar bevond 0797 zich onder de aanwezige ibissen. Soms moesten ze dekking zoeken wanneer ze belaagd werden door kok- en stormmeeuwen, of voor een overvliegende havik. Verder was er weinig sociaal contact met andere vogelsoorten. Wel waren er andere verstoorders: vogelaars met grote lenzen op hun camera en mensen met loslopende honden. Maar gingen de ibissen op voedseljacht, op zoek naar weekdieren en wormen, dan leken ze onverstoorbaar.

Levend bewijs van de opwarming van de aarde Was Voous in 1987 nog somber over de 'zwarte wulp', de influx van 1994 en daarna en zelfs de recente overwintering in ons normaal gesproken koele kikkerlandje, laat zien dat de geïnterviewden uit de bundel van Sjef Staps 'Over de crisis niets dan goeds' toch gelijk krijgen. Het verhaal van de zwarte ibis is weer een bewijs dat de opwarming van de aarde doorzet. Dat levert ons behalve leuke waarnemingen, zoals steeds vaker een ijsvogeltje in de tuin, of een zwarte ibis in onze populieren, ook stof tot nadenken.

Wat stond er nog meer aan interessante artikelen in de vogelbladen?

Tussen **Duin en Dijk** jrg. 14 (3) 2015. Orgaan van de samenwerkende vogelgroepen in Noord-Holland. Behalve het zwarte ibissenverhaal is door H.J. en F. Koning het feit opgetekend dat twee bosuilen lang leefden in de Kennemerduinen, respectievelijk 15 en 19 jaar.

De Dompheern jrg. 49 (3) 2015 Tijdschrift van de Natuur- en vogelwacht De Vijfheerenlanden 'Weidevogelbeheer: aanvragen voor gebiedscontracten zijn ingediend voor het gebiedscollectief Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. Daarbij moet precies in hectares opgegeven worden waar de plas dras gebieden en het kuikenland gepland zullen worden. H. de Bruin schrijft een boeiende reportage met een mooie fotoserie over een succesvol broedgeval van de ijsvogel. Op 16 april 2016 geeft hij hierover een presentatie in de Schaapskooi in Schoonrewoerd.

Dutch Birding jrg. 37 (4) 2015 Tijdschrift over palearctische vogels. L. Lawicki et al. 'Het herkennen en voorkomen van hybriden grijskopspecht x groene specht in Polen'. W. Gerritsen et al. 'Bruine klauwier in Azewijnse Broek jan.-mei 2014'. L. Bregmans beschrijft en fotografeert de 'Roodborstlijster bij Heemskerkerk' in april 2014. E. Winkel over de Italiaanse mus: hybridisatie met huismus in N-Italië'. B. Brieffies zag een 'Ijseend-vrouwtje in Qualidia -Marokko in juni 2014'. Arnout B van den Berg nam in de Kennemerduinen een 'Zwartkop zonder zwart petje' waar. Natuurlijk staan er in dit nummer van Dutch Birding weer veel mooie foto's van bijzondere vogels, zoals van wenkbrauwbatrossen en van een oorgier. Ooit een bateleur gezien? In Israël zijn ze waargenomen en gefotografeerd. Alleen vanwege de mooie namen vermeld ik de volgende soorten ook nog even: de sierlijke stern, het Monteiro's stormvogeltje, een Tibetaanse en een Senegalese griel. Allemaal prachtig in beeld gebracht.

Fitis jrg. 51 (3) 2015 VWG Zuid-Kennemerland In het redactioneel commentaar wordt melding gemaakt van het intrekken van de ontheffing voor het schieten van smienten in de provincie Noord-Holland. Daardoor zijn duizenden smienten gered van de jagersdood. F. & H.J. Koning 'Roofvogels dupe van overbegrazing en plaggen'. Kaalslag in de Amsterdamse Waterleidingduinen is slecht voor de stand van de stand-roofvogels. F. Hopman 'Ijvogel doet het goed dit jaar in Halfweg en de Haarlemmermeer'. H. Buckx 'DNA doet intrede in vogelonderzoek! Borstveertjes van te ringen een beperkt aantal soorten, o.a. de tiffjaf, worden opgestuurd naar Leiden, waar Dr. P. de Knijff uitsluitel geeft over het geslacht, maar ook helpt bij lastig te determineren ondersoorten. F. Dijkstra 'Alle jaargangen van 'De Fitis' gedigitaliseerd'. Berry van der Hoorn, projectleider bij Naturalis voor dit digitaliseringsproject -waar ook De Korhaan aan meedoet- legt uit hoe het zit met de auteursrechten. Kijk voor het resultaat op Natuurtijdschriften.nl. R.

Buiter 'In 2014 werd een recordaantal gegevens van nestkasten verwerkt'.

De Kruisbek jrg. 58 (4) Vogelwacht Utrecht. S. ten Berge 'Het onzalige landgoed', een natuurlijke verbindingzone, westelijk van Driebergen dreigt door het Utrechts Landschap verkocht te worden om er een speel- en recreatiegebied van te maken. Een vluchtige inventarisatie toont aan dat zeer nadelig is voor de rustzoekende avifauna. Buurtbewoners proberen met crowdfunding het tij te keren. T. Vernooij 'Een Vogelreis naar Texas'. A. Schortinghuis 'Najaarstrek telpost Jacobssteeg', tussen Utrecht en Zeist. Hier werden in 2014 maar liefst 92 soorten geteld.

Landschap Noord-Holland jrg. 42 (3) Het 'Landje van Geijssel bij Ouderkerk aan de Amstel is binnenkort te koop. Het 'Fonds Aankoop Natuurgebieden' van Landschap Noord-Holland zoekt participanten om een bod te doen. Zo wordt ons een kans geboden om bijzondere natuur veilig te stellen!

Limosa jrg. 88 (2) Ned. Ornithologische Unie en Sovon. R. Wortelboer 'Gierzwaluwen nader bekeken: 10 jaar waarnemingen met camera's bij de nesten'. De meerwaarde van het monitoren met camera's levert niet eerder verkregen gegevens op: tot op het uur de legdatums, uitkomst uit het ei en het uitvliegen van de jongen. Dat laatste gebeurt meestal in de avonduren, wanneer er geen predatoren zijn. Verder is er geen duidelijk verband aangetoond tussen de weersomstandigheden en het broedresultaat. Hooguit zijn de jongen een paar gram lichter na een slechtweerde periode. R. Kleefstra et al 'Een explosie van veldmuizen leidde tot een invasie van broedende velduilen in Friesland in 2014. W. Tijsen & K. Koffijberg 'Dertig jaar ganzen- en zwanentellingen in de Kop van Noord-Holland'.

Sovon-Nieuws jrg. 28 (3) sept. 2015 BMP 2014: opvallend veel broedvogelsoorten deden het goed. Waar en wanneer maak je de meeste kans op het zien van een ortolaan op doortrek? 'Spreeuwen op slaoplaatsen geteld: een spektakel! Reportage van Rob Buiter over Jan van der Winden, die zich al jaren buigt het fascinerende leven van de purperreigers.

De Tringiaan jrg. 38 (3) VWG Schagen en omstreken 'Waar komen de grote sterns vandaan die op Texel broeden?'. In de samenvatting van dit ringonderzoek van de Wageningse universiteit geen antwoord op die vraag; wel blijkt uit terugmeldingen, waar de sinds 2012 gekleurde sterns naar toe gevlogen zijn. De meesten eenjarigen vliegen via Spanje naar Afrika. R. Costers verzamelde 20 wetenswaardigheden over de kneu, ook een Rode Lijster. D. v. Lunsen 'Zwanewater kreeg internationale wetlandstatus mede dankzij de grutto', dit hoewel hij daar sinds 1991 zowel broedend als doortrekkend verdwenen is.

Vanellus jrg. 68 (4) 2015 tweemaandelijks blad van de Bond van Friese Vogelwachten (BFVW) W. Dijkstra beschrijft de waarneming van een groep vale gieren bij Marsum. W. Bruinsma constateert dat 'zwaluwtilen

vooral succesvol zijn bij water, weiland, open gebied én met lokgeluiden'. R. Buiten 'Na de muizen komen de rovers', over door de universiteit van Groningen gezenderde grutto's: de muizenplaag van vorig jaar trok extra marters, waar de grutto's nu weer last van hebben. H. Folkertsma 'It Eibertshiem', verslag van 35 jaar opvang van ooievaars. Gevolg is dat er nu meer ooievaars zijn in Friesland, meer dan ooit tevoren! J. Luimstra 'Kemphanen in Fryslân', er moet hard gewerkt worden aan biotoopverbetering.

Vogels + jrg. 2 (3) 2015. Najaar. Vogelbescherming Nederland J.L. Kooijmans 'Hier valt vooral veel te winnen voor stadsvogels', waarom Vogelbescherming géén bezwaar maakte bij het ontbreken van voorzieningen voor vogels bij het energieneutraal maken van huizen. L. Soerink 'De Europese Rode Lijst', soms hoeven we ons om een vogelsoort minder zorgen te maken, wanneer bekend is dat het met verspreiding in Oost-Europa wel goed zit. Een voorbeeld daarvan is de kwartelkoning. Maar wanneer door Europese regelgeving wel de agrarische sector beschermd wordt, maar niet de vogels, dan zijn we verkeerd bezig. In die gevallen hebben we met de Europese Rode Lijst een goed instrument in handen om in het verweer te komen. R. v. Beusekom 'Wulp', ons Waddengebied is belangrijk als doortrek- en broedgebied voor de wulp. De aantallen paren broedende wulpen zijn ten opzichte van 2000, toen we nog 7000 paar hadden, met 40% gekelderd. M. Hierck 'Digiscoping: bouw voor 15 euro

je eigen adapter!' E. Bouwels 'Houd voet bij stuk', een werkgroep lid van het Rijk van Nijmegen komt in het geweer, wanneer de bomen van een roekenkolonie in het broedseizoen gesnoeid worden. D. Schoonhoven 'Van wie is het IJsselmeer?' .De visserijvloot werkt zo effectief, dat dit momenteel leidt tot honger en sterfte onder de visdiefjes, terwijl de zwarte sterns helemaal verdwenen zijn van De Kreupel. R. Buiten 'De Rijke Waddenzee', hoe rijk en tegelijk hoe fragiel werkt dat ecosysteem. Ee aanrader als het je interesseert. Lees ook het jubileumboek van de Waddenvereniging, 50 jaar strijd voor een schoon wad.

Vogels jrg. 35 (4) Blad van de vogelbescherming. Ervan uitgaande dat de meeste vogelaars dit blad al in huis hebben, meld ik dat dit een Wadden-special is.

Het Vogeljaar jrg. 63 (3) 2015 Tijdschrift voor vogelstudie en vogelbescherming W. Smeets 'Donaudelta en Dobrogena, bijzondere gebieden voor vogelaars', gebieden waar ook schuwe vogels goed benaderbaar zijn. Soorten als de reuzenzwartkopmeeuw, de veldrietzanger en de bonte tapuit. M. Zekhuis 'De houtsnip en haar geheimen', een uitgebreide studie, hier samengevat in zeven bladzijden over een soort die heel moeilijk te onderzoeken is. R. Costers '25 jaar dode vogels tellen bij Petten', olie- en chemische verontreiniging zijn, naast verstrikking, belangrijke doodsoorzaken.

Wat zien ik?

Wat zien ik: Mix-zwaluw

Half augustus: Bij het kleine haventje van Muiderberg cirkelden boerenzwaluwen hun rondjes over het water. Van over het IJmeer arriveerden 7 huiszwaluwen op hun zuidwaartse tocht. Door iets in zijn kleed trok de voorste vogel mijn aandacht. Vorm en vliegwijze waren echt die van een huiszwaluw, maar de kop vertoonde vreemde tinten. Wangen en keel waren groezelig, als van een te bleke juveniele boerenzwaluw. De zeven vogels voegden zich gedurende een dikke minuut bij de laag foeragerende boerenzwaluwen. Tijdens het zwenken bekeek ik het afwijkende beestje wat beter. Vleugelritme en foerageerwijze wezen gewoon op een huiszwaluw, evenals de ondiep gevorkte staart en de zwarte bovenkop en vleugels. Al zwenkend toonde de vogel mij zijn rug en daarbij stelde ik vast: de 'witte' stuit was meer roze dan wit en niet scherp begrensd. Nee, geen roodstuitzwaluw, want die heeft geen gekleurde keel en juist heel lange buitenste staartveren. Er was maar een conclusie mogelijk: dit was een hybride huiszwaluw x boerenzwaluw (*hirundo rustica* x *delichon urbicum*). Na het snappen van wat voor mij onzichtbare insecten, vervolgde de kleine groep zijn weg zuidwaarts, de 'boertjes' achterlatend. Het blijft een raadsel hoe het kan dat van tijd tot tijd vogels zich vergissen bij een (vluchtige?) partnerkeuze. Het levert vogels op die je in geen enkele vogelgids terugvindt. Ik ging huiswaarts met het idee dat ik toch wel iets unieks gezien had.

Carel de Vink

(Een beschrijving van soortgelijke mix-zwaluwen stond in de Korhaan van nov. 2013)

Stukken voor de Algemene Ledenvergadering op 12 november:

- Agenda
- Verslag ALV 19-03-'15
- Jaarplan VWG 2016
- Begroting 2016
- Toelichting begroting 2016
- Aanvraag Dineke Sluijterfonds
- Voorstel wijziging reglement bestedings- en beheersplan Sluijtersfonds

Agenda Algemene Ledenvergadering VWG 12 november 2015

Hierbij nodigt het bestuur de leden uit voor de Algemene Ledenvergadering van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken op donderdag 12 november 2015 in de Infoschuur van GNR. Aanvang 20.00 uur

De agenda luidt als volgt:

1. Opening en mededelingen bestuur
2. Vaststellen verslag Algemene Ledenvergadering van 19 maart 2015
3. Bespreken en vaststellen jaarplan en begroting 2016
 - Jaarplan 2016
 - Begroting 2016
4. Dineke Sluijters Vogelfonds
 - Projectvoorstellen
 - Besteding- en beheerplan
 - Samenstelling commissie: Juun de Boer treedt af, Ton ten Velthuis stelt zich beschikbaar als kandidaat.
5. Bestuurssamenstelling en –verkiezing
 - Bestuursfunctie Secretaris: Huub Casander stelt zich herkiesbaar
 - Bestuursfunctie Penningmeester: Egbert Leijdekker stelt zich herkiesbaar
 - Bestuursfunctie Algemene zaken: Han Westendorp stelt zich niet herkiesbaar.
Het bestuur stelt voor om Ton van de Oudenalder aan te stellen als bestuurslid ‘communicatie’

Tegenkandidaten kunnen zich tot het begin van de vergadering melden bij het bestuur.

6. Benoeming lid kascommissie: Jaap Bikkers stelt zich verkiesbaar
7. Rondvraag en sluiting

Eventuele aanvullingen en/of wijzigingen op de stukken voor de ALV zijn tot ca 2 weken voor de vergadering te vinden op www.vwggooi.nl

Na de vergadering wil het bestuur van gedachten wisselen over projecten met Allure in het kader van het jubileumjaar.

Na de pauze:

Jelle Harder vertelt over de realisatie van twee oeverzwaluwwallen, die gerealiseerd zijn met geld vanuit het Dineke Sluijtersfonds.

Daarna zal Paul van der Poel ons het een en ander vertellen over de grote bonte specht, vogel van het jaar 2015.

Verslag ALV 19 maart 2015

Verslag van de Algemene Ledenvergadering van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken. Donderdag 19 maart 2015 in de Infoschuur (GNR) te Hilversum

Aanwezige bestuursleden: Piet Spoorenberg, Wouter Rohde, Han Westendorp, Egbert Leijdekker en Huub Casander.

Aanwezige leden: 27 (volgens presentielijst), 2 afmeldingen- Als coördinator van de subgroep

1. Opening en mededelingen van het bestuur

- De voorzitter, Piet Spoorenberg opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom.
- Op 18 februari is Ben den Hoed overleden. Ben is o.a. in het verleden secretaris van de VWG geweest.
- In 2017 bestaat onze vogelwerkgroep 50 jaar. Er is een commissie gestart met de voorbereiding van de viering hiervan. Bijdrage en hulp bij de uitvoering, te zijner tijd, is welkom en gewenst.

2. Vaststellen verslag Algemene Ledenvergadering van 20 november 2014

- De kosten voor het verslag van 6 jaar Eempoldertellingen komen ten laste van de algemene middelen.
- Jelle Harder overhandigt een lijst met mogelijke co-financiers ten behoeve van aanvragen via het Dineke Sluijters Vogelfonds.
- Jelle Harder vindt het een gemiste kans dat de toplaag van het kaal gemaakte Huizer vogeleilandje niet is vervangen en vraagt hoe het verder met het beheer van het eilandje gaat.

Antw: Het bestuur is al blij met dit, onverwachte, resultaat na jaren van impasse. Het budget liet geen totale herinrichting van de eilandjes toe. Het bestuur zal de ontwikkelingen, ook aangaande het beheer, kritisch blijven volgen.

- Jelle Harder vraagt of het bestuur voor het vogelhospitaal de omliggende gemeentes wil aanschrijven voor financiële hulp.

Antw: Het bestuur stelt zich op het standpunt dat dit een taak is voor het hospitaal zelf. Zij is wel bereid om na aanvraag door het hospitaal zelf, via een nieuwsbrief onze leden te informeren en te vragen om financiële ondersteuning.

- Dick Jonkers meldt dat het beheer van De Kampen door Natuurmonumenten zal worden overgenomen.
- Dick Jonkers geeft aan dat een coördinator natuur/milieu noodzakelijk blijft.

Antw: Het bestuur heeft een vacature onder de aandacht van de leden gebracht via de Nieuwsbrief en de Korhaan. Hierop is nog geen reactie gekomen. Het blijft een aandachtspunt.

3. Algemeen Jaarverslag 2014

- Jan Mooij merkt op dat in de Eempolders al 42 jaar wordt geteld en dat de verslaglegging eens per 6 jaar plaatsvindt.
- Het verslag wordt door de vergadering goedgekeurd.
- Piet bedankt alle leden voor hun inzet in het afgelopen jaar.

4. Financieel jaarverslag 2014

- De penningmeester licht mondeling toe dat in de kosten over 2014 nog een wijziging moet plaatsvinden: de huur van de infoschuur bedraagt €2400,- in plaats van €3100,-
- Jelle Harder vraagt of de inventaris van de vwg jaarlijks wordt gecontroleerd.
Antw: Ja, dit gebeurt aan de hand van een inventarislijst.
- Jelle Harder stelt voor om een brainstorm-moment te houden om indienen van voorstellen voor het Dineke Sluijters Vogelfonds te promoten. Han Westendorp geeft aan dit met Jelle te willen opstarten.
- Jan Mooij zou graag een gescheiden verslaglegging willen zien van de normale verenigingsactiviteiten en het Dineke Sluijters Vogelfonds.
Antw: De penningmeester zal dit meenemen.
- Het verslag wordt hierna door de vergadering goedgekeurd.

5. Verslag kascommissie

- Het door Peter Jansen voorgelezen verslag wordt door de vergadering goedgekeurd.

6. Decharge bestuur

- De vergadering verleent het bestuur decharge voor het gevoerde financiële beleid.

7. Samenstelling kascommissie

- De voorzitter bedankt de leden van de kascommissie voor hun inzet.
- Pieter Jan Hegenbart verlaat de kascommissie. Tijdens de ALV op 12 november 2015 zal de nieuwe kascommissie worden benoemd.

8. Bestuurssamenstelling en –verkiezing

- Met toestemming van de vergadering worden Juun de Boer en Wouter Rohde herkozen.
- Als coördinator van de subgroep communicatie zal Ton van den Oudenalder de externe communicatie ter hand nemen, echter niet als bestuurslid.

9. Projecten Dineke Sluijters Vogelfonds

- De vergadering stemt in met de aanvraag:
nr. 27 Habitatverbetering voor de grauwe klauwier € 9.000,-
- Leuk om te vermelden is dat Paul van der Poel met dit project kandidaat is geworden voor de Pluk-van-de-Petteflet-prijs. Deze zal later dit jaar aan de uiteindelijke winnaar worden uitgereikt.

10. Rondvraag en sluiting

- Rob Moolenbeek: Komen alle (inventarisatie)-rapporten op de website?
Antw: De laatste rapporten zullen z.s.m. worden opgevoerd. Bij lanceren van de nieuwe website zullen ook alle oude rapporten worden opgenomen.
- De voorzitter sluit de vergadering en dankt iedereen voor zijn/haar bijdrage.

Na de pauze vertelt Harry de Rooij aan de hand van diverse gefotografeerde vangsten, het een en ander over het ringen van vogels door vogelringstation Het Gooi.

Jaarplan VWG 2016

Bestuur

De Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken is een grote, actieve vereniging, in een rijk geschakeerd werkgebied met een grote rijkdom aan vogels. Zoals de statuten omschrijven is de doelstelling van de vereniging: *“Het bestuderen en beschermen van de in het wild levende vogels binnen het werkgebied.”* Net als vogels zijn ook VWG-leden er in verschillende soorten: Korhaanlezers, actieve leden, werkers, genietters, twitchers, supporters. De motieven om lid te zijn, lopen sterk uiteen. Momenteel telt onze ledenlijst zo'n 750 leden. Veel leden zijn vooral lid om de vogels te steunen. Zij ontvangen ons verenigingsblad de Korhaan. Komen soms naar een lezing of excursie. Een flink deel van de leden is ook zelf aan de slag met de bestudering en bescherming van vogels. We treffen hen in de diverse subgroepen binnen onze vereniging. Zij zorgen voor nestgelegenheid, tellen broedvogels, proberen kwetsbare nestsituaties te beschermen of zorgen voor kennisoverdracht in onze cursus, op lezingenavonden of tijdens excursies.

Voor al deze soorten leden is een plaats in de VWG. Maar hoe je het ook wendt of keert: we zijn een vogelwerkgroep. Het zijn de leden die het doen. De vereniging bestaat dankzij de subgroepen. De VWG is er daarom ook voor de leden: voor leden die plezier beleven aan vogels. En die plezier beleven aan het samen leuke en/of nuttige dingen doen. Een groep mensen met een gedeeld plezier en een gedeelde passie. En dat plezier, die interesse, die energie is weer goed voor de vogels.

De vereniging is en blijft daarbij een vrijwilligersvereniging. Dat betekent dat, als leden er zelf geen plezier aan beleven of ergens geen motivatie voor hebben, er weinig van de grond zal komen. De diverse subgroepen zijn de vitale kernen van de vereniging. In de subgroepen vindt de afstemming plaats over de vele initiatieven en werkzaamheden die namens de VWG worden ontplooid. De subgroepen kennen een sterke autonomie. Wat wel of niet wordt opgepakt bepalen de uitvoerders of initiatiefnemers van de activiteiten in belangrijke mate zelf. Dit alles betekent dat er veel activiteiten worden ontplooid, maar ook dat de VWG tevreden moet zijn met een zekere mate van toevalligheid. En dat we niet moeten treuren als activiteiten soms stil vallen door gebrek aan animo om ze op te volgen. Er komen immers ook regelmatig nieuwe initiatieven bij.

De vereniging loopt op de energie van vrijwilligers. In de werkgroepen, maar ook in het bestuur. Het bestuur van de VWG ziet het als haar taak om de energie in de subgroepen te ondersteunen en te faciliteren. Het wil de kaders formuleren en bedding verzorgen voor de energie, ambities van de leden die met vogels en het vogelbelang begaan zijn en zich daarvoor willen inzetten. Het gaat er daarbij om het werk van de subgroepen en de leden die daarin actief zijn vooral mogelijk te maken. In de eerste plaats vertegenwoordigt het bestuur de vereniging, ook naar de subgroepen, met financiële middelen, met de juridische rechtspersoon en met ledenaanwas. Er is daarbij geen echt verenigingsbreed inhoudelijke bestuursprogramma. Het bestuur bewaakt in de eerste plaats de continuïteit, zowel financieel als in ledenaantal. In de tweede plaats, en daar gaat het meeste werk in zitten, zorgt het bestuur voor een actief gesprek tussen leden met ideeën en de subgroepen. Dit is een dialoog, een zoekproces, waarin vooral ook de gezamenlijke financiële huishouding op een herkenbare en

acceptabele manier wordt benut voor de diverse activiteiten. Dat betekent dat veel werk in de subgroepen en het bestuur gedaan wordt, als er ook zin en motivatie is. Een idee dat misschien zinvol is maar niet direct wordt “geadopteerd” blijft dus op de plank liggen tot er wel iemand komt die zich er voor in wil zetten. Ook in 2016 gaan we enthousiast verder met de hierboven beschreven bestuur filosofie. Door verbindingen te stimuleren tussen de verschillende groepen binnen de vereniging willen we het onderling benutten van kennis, kunde en capaciteiten beter mogelijk maken.

Intern

Voor 2016 starten we weer met het organiseren van de nieuwjaarsbijeenkomst waarbij alle groepen zich weer aan elkaar en aan alle aanwezige leden presenteren. Tot nu toe wordt dit door de betrokkenen als een prettige activiteit gezien, die bijdraagt aan het versterken van de gezamenlijkheid en het betrekken van de (nieuwe) leden bij de activiteiten van onze vereniging.

Uiteraard blijven de bijeenkomsten van de subgroep avifauna van belang om de onderlinge kennisuitwisseling en ervaringen op het gebied van onderzoek en bescherming te bevorderen.

In 2015 is voor het eerst een gezamenlijke excursie en bespreking georganiseerd met de leden van de excursiecommissie, de vogelherkenningscursus, de commissie buitenlandse reizen, de vogelfotografiegroep, de redactie van Korhaan en de lezingen. Dit om de onderlinge verenigingsband verder te versterken en een enthousiasmerende gezamenlijke agenda te maken. De positieve reacties maken dat we hier in 2016 mee doorgaan.

De uitgebreide verenigingsagenda heeft inmiddels een meer prominente plaats gekregen. Dit is ook goed zichtbaar op de in augustus 2015 vernieuwde website van onze vereniging. Hierin staan niet alleen de excursies en het lezingen programma, maar ook alle andere activiteiten binnen de VWG. We hopen dat dit de aandacht bij alle leden, voor wat komen gaat, zal vergroten.

Extern

Met het gezamenlijk gebruik van de infoschuur met de andere groene groepen (IVN, NME, KNNV, VVG en GNR) zien we dat er al meer dwarsverbanden ontstaan. Veranderingen hierin blijken echter niet snel te gaan. Het is nog vooral een zoektocht naar het bundelen van energie en agendavorming. Als bestuur kiezen we er vooralsnog voor om hier een enthousiaste maar niet sterk trekkende positie in te nemen. De externe activiteiten en publieke activiteiten willen we in 2016 natuurlijk wel verder helpen uitbouwen. Bijvoorbeeld door via de Nieuwsbrief en de website een oproep te doen onder de leden om hier een bijdrage aan te leveren. Tijdens de Nationale Vogelweek van 14 t/m 22 mei 2016 kunnen we ons als Vogelwerkgroep weer van onze beste kant laten zien en onze omgeving inspireren en motiveren tot het bewonderen en beschermen van onze wilde vogels. Ook dit is en blijft natuurlijk afhankelijk van de energie die de leden hier zelf van krijgen en in willen stoppen. Als bestuur zullen we dit ook in 2016 blijven stimuleren en faciliteren.

Op papier is er nog een soort van vacature in het bestuur voor de communicatie aangelegenheden. Echter zoals een aantal leden al is opgevallen is sinds einde 2014 Ton van den Ouden alder actief om dit belangrijke onderdeel vorm te geven en ook concreet acties te ondernemen. De begin 2015 gerealiseerde nieuwe folders voor de VWG en de vogelherkenningscursus zijn het eerste tastbare resultaat hiervan. Met zijn professionele achtergrond in de uitgeverij levert Ton een verfrissende en doelgericht bijdrage in de communicatie uitingen van onze VWG; intern maar zeker ook extern. In 2016 gaan we hiermee verder waarbij o.a. ingezet wordt op regelmatige columns over vogels in onze directe omgeving in de lokale en regionale nieuwsbladen.

Halve eeuw VWG in 2017

In 2017 bestaat onze vereniging 50 jaar. In 2015 is op verzoek van het bestuur een voorbereidingscommissie aan de slag geweest om te brainstormen en een voorstel voor een invulling van het jubileumjaar 2017 op te stellen. Als bestuur zijn we enthousiast over de ideeën zoals die nu ontwikkeld zijn. Tijdens de ALV van 11 november 2015 wordt het voorstel voor het programma en de jubileumbegroting aan de leden ter goedkeuring voorgelegd. We zullen in 2016 nog alle zeilen bij moeten zetten om dit verder uit te werken en tot een mooi en concreet programma voor onze jubileumjaar 2017 te komen. Uiteraard hopen we dat het jubileumgevoel door de hele vereniging gedeeld wordt en dat we ook een enthousiaste inzet vanuit u als lid in de verwezenlijking hiervan tegemoet kunnen zien.

Ledenactiviteiten

De VWG heeft onder meer als doelstelling het bestuderen van vogels. Daarvoor organiseren we gedurende het jaar veel activiteiten. Veel enthousiaste leden zetten zich er voor in om anderen kennis bij te brengen en mooie ervaringen te laten opdoen. De ledenactiviteiten hebben ook tot doel nieuwe leden kennis te laten maken met

vogels kijken en de onderlinge band tussen de leden te versterken. Sinds 2015 organiseren we een gezamenlijke activiteit voor allen die dit mogelijk maken. Samen gaan zij op pad en maken na afloop het programma rond. Dat zal ook in 2016 weer worden georganiseerd (in september).

Lezingen

Voor volgend jaar staan wederom 6 lezingen op de planning. Externe sprekers vertellen ons daar wetenswaardigheden over vogels en hun gedrag. We streven naar een thematische verbinding tussen lezingen en excursies. Feiko Prins verzorgt de voorbereiding en programmering.

Dagexcursies

Wat is nu leuker dan samen het veld ingaan en speuren en luisteren naar de vogels? En ondertussen nieuwe weetjes opdoen van andere vogelaars? Om de kennis van vogels te verbreden en te verdiepen in verenigingsverband organiseert de VWG al vele jaren een uitgebreid programma excursies.

In 2016 willen we gemiddeld elke twee weken een excursie aanbieden. Extra excursies kunnen ook nog tussentijds worden ingevuld. Die worden dan aangekondigd via de Nieuwsbrief. Het is een afwisseling van kijken in ons eigen werkgebied en excursies naar verder weg gelegen bestemmingen. En van wandelen, fietsen of met de auto op pad. De intussen traditionele nieuwjaarswandeling is de aftrap van een afwisselend jaarprogramma.

Naast de min of meer vaste excursieleiders kunnen ook excursies worden verzorgd door leden die dat eenmalig willen doen.

Weekendexcursies

In 2015 staan zoals gebruikelijk een voorjaars- en een najaarsweekendexcursie op het programma. We mikken op een bestemming op het vasteland en op één van de eilanden.

Buitenlandse reis

Voor de buitenlandse reizen is er een aparte groep, die de voorbereiding voor zijn rekening neemt. De bestemming voor 2016 wordt - traditiegetrouw – bekend gemaakt op de reünie die in november wordt georganiseerd.

Vogelherkenningscursus

Al een groot aantal jaren wordt door de subgroep cursussen de succesvolle vogelherkenningscursus georganiseerd in voor- en najaar, ook weer in 2016. In een combinatie van lezingavonden en excursies in het veld worden beginnende vogelaars voor de rest van hun leven besmet met het "vogelvirus". Alle cursisten worden bij inschrijving direct ook lid van VWG.

Verdiepingscursus

In 2016 zal voor het eerst een verdiepingscursus worden aangeboden. De positieve reacties op de opfrisavonden 'Ganzen en zwanen' en 'Steltlopers' waren daarbij doorslaggevend. We hebben 5 avonden verspreid over het jaar gepland waarop steeds een andere lastige soortgroep zal worden behandeld. Elke soortgroep krijgt een eigen toegespitste excursie. Het maximum aantal deelnemers voor de excursies zal 25 zijn. We gaan werken met inschrijving.

Fotogroep

In 2016 wordt de nieuwe VWG Fotowebsite gelanceerd. Daarop komt de agenda met fotografie-excursies en foto presentatie avonden, maar er wordt ook gewerkt aan een nieuwe functionaliteit om per kwartaal de beste foto's van de afgelopen periode te kiezen. In 2016 zal nog meer dan tot nu toe aandacht worden gegeven aan het maken van foto's in het VWG werkgebied, niet alleen van vogels maar ook van "vogel landschappen". Bovendien zal worden gewerkt aan het voorbereiden van een bijzondere jubileum expositie in 2017. Evenals in 2015 zal worden gestreefd naar nog meer samenwerking met de andere sub- en werkgroepen.

Kosten en opbrengsten

Leden betalen contributie en hebben daarvoor onder anderen ook recht op gratis deelname aan de ledenactiviteiten, voor zover hier geen speciale kosten voor hoeven te worden gemaakt. De kosten van de weekends en de buitenlandse reis worden verrekend met de deelnemers. De vogelherkenningscursus kost nieuwe leden een bedrag van €45 (voor bestaande leden € 25).

Communicatie

Website

De website is geheel vernieuwd. De inhoud van de website is bij het oude gebleven maar het uiterlijk is veranderd en voor de bezoekers zijn er enkele mogelijkheden bijgekomen. Zo is het mogelijk om direct commentaar toe te voegen bij een artikel en ook is het forum weer in ere hersteld. Op korte termijn zullen er meer vernieuwingen volgen. Zo zal de fotowerkgroep zich in vernieuwde vorm presenteren en ook zullen alle rapporten van onze vogelwerkgroep digitaal beschikbaar komen. Bij de bouw naar de nieuwe website is professionele ondersteuning verleend door René Stuuat. We zijn tevens naar een nieuwe server gemigreerd zodat het voortaan mogelijk is om meer dan 500 nieuwsbrieven te versturen.

Korhaan

Na de twee experimenten met kleur in 2015 wil de redactie in 2016 overgaan naar meer kleur in het tijdschrift, mooiere foto's en een vernieuwde opmaak via de drukker in plaats van zelf doen in Word. Hiervoor is € 1.500 extra in de begroting opgenomen, en we hopen op opbrengsten van advertenties in het vernieuwde blad. We hebben het bestuur voorgesteld om de leden de keuze te geven om het tijdschrift al dan niet op papier en/of digitaal te ontvangen, en om de jaarstukken niet meer volledig op te nemen. Dat spaart kosten en papier. We hebben ook overwogen om De Korhaan vier in plaats van vijf keer te laten verschijnen. Dat wordt niet voorgesteld: er is voldoende kopij, het is beter voor de vereniging en we werken met veel enthousiasme.

Promotiekraam

Een jaar geleden heeft Nel Huese de promotiekraam van Hade overgenomen. Het assortiment is iets breder dan voorgaande jaren. Naast boeken en gidsen wat meer klein spul, om mensen die de vereniging niet kennen naar de kraam te trekken. Voor komend jaar willen we op deze voet doorgaan. We zullen aanwezig zijn op een aantal natuurmarkten in de regio, op de jaarvergadering en twee cursusavonden. Renee Beekman en Femmy Landman zijn de vaste compagnons, maar we zouden er nog wel iemand bij willen. Aanmelden kan bij Nel Huese.

Subgroep Avifauna

Algemeen

Dat we een bloeiende en actieve vogelwerkgroep zijn blijkt ook uit het feit dat er niet minder dan 15 soortgerichte werkgroepen zijn binnen de vereniging. Minimaal één keer per jaar komen de coördinatoren van die werkgroepen en belangstellende leden bijeen binnen de Subgroep Avifauna. Daar wordt teruggekeken op het afgelopen jaar, worden plannen ontwikkeld voor de toekomst maar vooral ook levendig gediscussieerd over allerlei onderwerpen rond onze Gooische vogels. Hoe staat het ervoor met de weidevogels, ijsvogels, zwaluwen, roofvogels enz. enz. Wat kan er nog meer worden gedaan op het gebied van bescherming en beheer, inventarisatie, het ringen van vogels en noem maar op.

Bovendien wordt er een Vogel van het Jaar voor het Gooi gekozen tijdens deze avond. Dit jaar was dat de grote bonte specht. Voor 2016 is besloten ons aan te sluiten bij de door SOVON en Vogelbescherming te kiezen landelijke Vogel van het jaar. En voor 2017 wordt het een vogel die aansluit bij de activiteiten tijdens ons 50-jarig lustrum.

Afgelopen winter is begonnen met het invoeren van de tienduizenden waarnemingskaartjes die sinds het begin van de vorige eeuw door Gooise vogelaars zijn ingevuld. Ze geven een interessant beeld van wat er in de loop der jaren allemaal is veranderd binnen de Gooise avifauna. Tot nu toe hebben veel leden van de vereniging geholpen deze gegevens in te voeren op de site van Waarneming.nl., we naderen de helft. Het is de bedoeling ook deze winter weer een grote slag te maken.

Hieronder een aantal van de plannen van werkgroepen voor het komende jaar.

Werkgroep roofvogels

De roofvogelwerkgroep richt zich vooral op het inventariseren van broedende en niet-broedende paren roofvogels in ons werkgebied. Dit betekent dat er ook in 2016 vanaf het einde van de winter (februari) en het begin van het voorjaar op zoek wordt gegaan naar roofvogels in een potentieel broedgebied. Vooral als de balts begint zijn ze goed te lokaliseren. De nesten worden gevolgd en beklommen (door speciaal daarvoor opgeleide klimmers) om de legfels vast te stellen en in een later stadium de jongen te wegen, meten en ringen. Tot slot wordt bijgehouden of de broedsels succesvol zijn en waar mogelijk tellen we hoeveel jongen er uitvliegen. Door dit onderzoek naar de reproductie van de roofvogels kan inzicht verkregen worden in de verschillende

ecosystemen. Roofvogels zijn namelijk, daar zij aan de top van een voedselpiramide staan, uitmuntende graadmeters voor de stand van de natuur. Bij meerdere soorten worden nesten gevolgd d.m.v. wildcamera's. Slechtvalken, boomvalken en raven worden voorzien van kleurringen om meer terugmeldingen van nog levende vogels te kunnen verkrijgen.

Naast al deze activiteiten wordt ook in 2016 weer veel aandacht besteed aan het tegengaan van verstoring en vervolging en aan het geven van voorlichting over de bescherming van roofvogels. En, last but not least: nieuwe klimmers en ringers, de jonge generatie, worden opgeleid voor het serieuze roofvogelonderzoek van de toekomst.

Goois Nestkast Onderzoek

Een deel van het beleid van het Goois Nestkast Onderzoek is het onderhouden, het vernieuwen en het uitbreiden van de vele nestkasten in onze regio. Daarbij is ook in 2016 veel werk aan de winkel dat wordt uitgevoerd door een kleine, maar zeer actieve groep die zich bezig houdt met het bouwen en controleren van allerlei soorten nestkasten en het opstellen van rapportages, en evaluaties. E.e.a. in samenwerking met de landelijke werkgroep Nestkast.

Werkgroep vogelringstation

Op de nieuwe locatie bij Oud Valkeveen zal ook het komende jaar weer intensief worden geringd. In de Korhaan wordt regelmatig verslag gedaan van interessante gasten en terugmeldingen uit soms verre oorden.

Werkgroep broedvogelinventarisaties

De werkgroep broedvogels inventariseert jaarlijks gebieden van Natuurmonumenten, Goois Natuurreservaat, Staatsbosbeheer en Waternet. Meer dan 25 verschillende gebieden zijn de afgelopen jaren geïnventariseerd, zodat we nu een goed beeld hebben van de zeer rijke broedvogelpopulatie in ons werkgebied. In 2015 zijn de volgende gebieden geïnventariseerd: Loenderveense Plas, Hollands deel van de Ankeveense Plassen, Einde Gooi, Gooilust, gebieden aan weerszijden van de Stichtse Brug en de vogeleilandjes bij de haven van Huizen. Vergelijking met oude tellingen laat zien dat er vaak grote veranderingen optreden. Het blijft daarom interessant en noodzakelijk om de broedvogels te monitoren. Ook in 2016 gaan we hier mee verder. Traditioneel houden we in november een bijeenkomst waar we de resultaten van de inventarisaties presenteren en vooruitblikken op het volgend jaar.

Voor het derde jaar telt de werkgroep op verzoek van GNR de akkervogels in de Naarder Eng om te bepalen wat het effect is van het vogelvriendelijke beheer van deze akkers.

Weidevogels

Ons gebied kent veel ook in landelijk opzicht zeer waardevolle weidevogelgebieden. We kennen binnen de vereniging dan ook twee werkgroepen die al jaren actief zijn op het gebied van weidevogels, vooral in Eemland:

Werkgroep Weidevogelnestbescherming

Voor het goed kunnen beschermen van de weidevogels blijft samenwerking met de boeren en de Landschapsbeheerorganisatie van Utrecht cruciaal. Veel aandacht zal er in 2016 dan ook weer gaan naar de vergoedingen die boeren kunnen ontvangen bij de bescherming en het beheer van weidevogels. Die vergoedingen en de organisatie van de uitkering daarvan zijn de afgelopen tijd sterk gewijzigd. De boeren en de betrokken vrijwilligers hebben daarbij naast de daadwerkelijke bescherming van de vogels via o.a. nestbescherming te maken met veel administratie. Er zal het komend jaar dan ook intensief moeten worden onderhandeld met de betrokken boeren, organisaties en de overheden over de af te spreken maatregelen en de daarvoor te geven vergoedingen. Voor grote delen van onze polder zullen geen vergoedingen meer worden gegeven; daarin ligt wel ongeveer meer dan een derde van door onze werkgroep beschermde percelen. Dat betekent dat we opnieuw moeten bezien hoe we daar verder gaan.

Al met al gaat er nogal wat veranderen voor de werkgroep. Waarbij er altijd behoefte blijft aan instroom van vrijwilligers, zowel op het behorende, uitvoerende vlak maar ook steeds meer op het gebied van administratieve ondersteuning van de coördinatoren.

Werkgroep watervogels

De meeste activiteiten van deze sinds vorig jaar weer opgestarte werkgroep liggen op het gebied van de inventarisatie van watervogels, vooral ten behoeve van SOVON. Het gaat bijv. om slaapplaatstellingen van ganzen

in ons waterrijke gebied en om de meer algemene monitoring van watervogels. Daarbij ligt de focus het komend jaar vooral op een betere afstemming op wat er bij SOVON beschikbaar is aan gegevens, kaarten e.d.. Het zou mooi zijn als de nog kleine groep van inventariseerders op dit gebied het komende jaar wat kon worden uitgebreid! U kunt zich melden bij de coördinator Willem-Jan Hoeffnagel, w.j.a.hoeffnagel@hcnet.nl

Werkgroep Eempoldertellingen

Ook het komende jaar gaat deze werkgroep onverdroten door met het verzamelen van gegevens en trends van alle vogels in de westelijke Eempolders. Regelmatig zal verslag worden gedaan van de resultaten in de Korhaan en op de website.

Werkgroep zwaluwenonderzoek

Ook in 2016 zullen de monitoringprojecten van de huis- en oeverzwaluwkolonies in het Gooi worden voortgezet met publicatie in de Korhaan. De nieuwe oeverzwaluwvanden o.a. bij de nieuwe rioolwaterzuivering in Anna's Hoeve zullen in dat kader met extra aandacht worden gevolgd en bijgehouden.

Werkgroep ijsvogels

Was 2014 al een goed ijsvogeljaar ten gevolge van de milde winter, in 2015 werden er opnieuw records gebroken. Dat blijkt wel uit een persbericht van SOVON Vogelonderzoek met de kop "Het barst van de ijsvogels", er zijn dit jaar in Nederland meer dan duizend broedparen geteld. Veel broedgevallen van ijsvogels nu betekent ook in 2016 veel activiteit binnen onze regio, nog niet zo lang een belangrijk ijsvogelgebied. De Ijsvogelwerkgroep Gooi en Vechtstreek zal ook in 2016 weer alle bekende ijsvogelwanden onderhouden en monitoren. De werkgroepleden blijven ook alert op het ontdekken van nieuwe broedlocaties. Begin 2016 zal er weer een bijeenkomst worden gehouden voor de leden van de werkgroep en andere belangstellenden. Er zijn plannen om in overleg met terreineigenaren op enkele plekken weer nieuwe broedwanden aan te leggen. Voor de aanleg en de monitoring zal een oproep worden gedaan om nieuwe vrijwilligers te werven. Belangstellenden kunnen hiervoor contact opnemen met de coördinator Jelle Harder, jelleharder@hetnet.nl

Werkgroep tuinvogels

Voor het observeren van vogels hoeft je niet altijd ver van huis: de werkgroep tuinvogels verzamelt nu al sinds 1993 gegevens over de in onze tuinen voorkomende vogels. Ook voor 2016 staat er weer een mooie rapportage over dit onderwerp op de agenda.

Begroting VWG 2016

In tegenstelling tot voorgaande jaren zijn de opbrengsten van de **broedvogelinventarisatie** en de **cursusgroep vogelherkenning** nu onder de inkomsten opgenomen. Hiermee wordt een transparanter inzicht gegeven.

Begroting	2016	2015
Inkomsten		
Contributies	14.000	12.500
Giften	850	850
Rente (excl. Sluifjterfonds)	750	900
Broedvogelinventarisatie	1.360	900
Cursus vogelherkenning	750	1.700
Totaal inkomsten	17.710	16.850

Toelichting inkomsten.

Contributies: Met ingang van medio 2015 worden deelnemers van de cursus vogelherkenning, die nog geen lid zijn, verplicht lid van de vereniging. Dat gaat om circa 65 extra leden per jaar.

Giften: De giften zijn in 2015 enigszins toegenomen, maar worden voorzichtigheidshalve op hetzelfde niveau gehouden.

Rente: De rentevergoeding van de banken blijft afnemen. Het is onwenselijk vanwege het risico om te gaan beleggen in effecten en daarmee een (wellicht) hoger rendement mee te genereren.

Broedvogelinventarisatie: Vergoeding Waternet ad € 1.960 minus kosten ad € 600,-. De vergoeding is (met ingang van 2015) € 500,- hoger geworden.

Cursus vogelherkenning: doordat een deel van de bijdrage nu wordt toegerekend aan de contributie is het positieve saldo lager geworden. De bijdrage van de niet-leden is dus hetzelfde als voorheen.

Uitgaven					
Algemene kosten	4.125	3.600	algemeen:	overige kosten	1.750
Avifauna	250	250		verzekeringen	775
Eempoldertellingen	1.000	1.000		bankkosten	600
Excursies binnenland	0	0		ledenadministratie	700
Excursies buitenland	0	0		website	300
Infoschuur (huur)	2.500	2.500			<u>4.125</u>
Korhaan	9.750	8.250	Ledenavonden	lezingen	750
Ledenavonden	1.300	1.300		consumpties	225
Nestkasten	800	800		ALV en nieuwjaar	325
Vogelringstation (donatie)	500	500			<u>1.300</u>
Weidevogelbescherming	0	0			
Zwaluwenonderzoek	0	185			
Totaal kosten	20.225	18.385			

Toelichting uitgaven.

Algemene kosten: deze kosten zijn gespecificeerd. Over het geheel genomen blijven die gelijk, met uitzondering van de ledenadministratie en de website. De kosten van de **ledenadministratie** betreffen voornamelijk de inning van de contributie (porto en printkosten) en hogere kosten van de welkomstmap door de toename van de nieuwe leden (vanuit cursusgroep). Wellicht nemen de portokosten af indien veel leden kiezen voor een automatische incasso. De kosten van de **website** nemen eveneens iets door de nieuwe website (andere provider).

Avifauna: dit zijn relatief kleine kosten die ongewijzigd blijven ten opzichte van 2015.

Eempoldertellingen: vorig jaar is er een bedrag gereserveerd voor het 5-jaarlijkse rapport. Deze kosten zijn niet gemaakt in 2015 en worden daarom voor 2016 opgenomen. Dit zijn overigens incidentele kosten.

Excursies binnenland en buitenland: het is de intentie van beide subgroepen dat er kostenneutraal wordt gewerkt en dat betekent dat er geen winst (of verlies) op de excursie wordt gemaakt.

Infoschuur: dit betreft de jaarlijkse huur van de Infoschuur.

Korhaan: de uitgaven van de Korhaan zullen naar verwachting toenemen, omdat er wordt geëxperimenteerd met enkele kleurenuitgaven.

Ledenavonden: deze kosten zijn gespecificeerd en blijven gelijk aan vorig jaar.

Nestkasten: er wordt een bedrag ad € 740,- opgenomen voor het jaarlijkse landelijke rapport en € 60,- voor klein materiaal.

Vogelringstation: jaarlijks wordt er een donatie gedaan.

Weidevogelbescherming: deze subgroep heeft € 1.700,- aan kosten begroot, maar die worden volledig gecompenseerd met de bijdrage van de boeren.

Zwaluwenonderzoek: er worden geen uitgaven verwacht.

Inkomsten	17.710	16.850
Uitgaven	20.225	18.385
Resultaat	-2.515	-1.535

Conclusie: er wordt weliswaar opnieuw een negatief resultaat gepresenteerd, maar dat is enerzijds het gevolg van het opnieuw opnemen van het rapport Eempoldertellingen en dit is een incidentele uitgave. Anderzijds is de begroting voor wat betreft de Korhaan hoger als gevolg van het genoemde experiment met kleurenuitgaven. Vooral nog kunnen we dat als incidenteel aanmerken. Het streven is om een neutraal resultaat te bewerkstelligen.

Toelichting begroting 50-jarig jubileum in 2017 van de Vogelwerkgroep Het Gooi e.o.

In 2017 bestaat de Vogelwerkgroep 50 jaar en dat willen we op een feestelijke wijze vieren.

De Vogelwerkgroep, inmiddels de grootste natuurorganisatie in het Gooi, is een bloeiende organisatie met ruim 800 leden. Het bestuur is van mening dat er alle aanleiding is om aan dit jubileum op gepaste wijze aandacht te besteden, waarbij uiteraard de vereniging/leden en, niet in de laatste plaats, de vogels in het middelpunt van de belangstelling staan.

Daarom is er een werkgroep samengesteld die een aantal ideeën in plannen heeft uitgewerkt. Deze plannen zijn verwerkt in een financiële begroting, die los staat van de reguliere begroting van de vereniging. De jubileumbegroting heeft betrekking op de jaren 2016 en 2017.

Onderstaand een financiële opsomming met een korte, globale toelichting. Bewust wordt er niet in details gegaan, omdat deze nog nader ingevuld moeten worden. Het bestuur vraagt aan de Algemene Ledenvergadering goedkeuring voor deze begroting.

Thema

Om samenhang in de activiteiten te bevorderen is voor een centraal jubileumthema gekozen. Een thema moet aansprekend zijn, zowel voor de leden als voor het brede publiek en, gelijk een slagzin, kort en krachtig weergeven waar we als Vogelwerkgroep voor staan.

We zijn lid van de Vogelwerkgroep omdat we genieten van het kijken en luisteren naar vogels. Dat wensen we graag iedereen toe. In ons jubileumjaar willen we, nog nadrukkelijker dan anders, iedereen die dat wil, hierbij betrekken. Vanuit dit jubileumthema vinden we het van belang een aantal activiteiten te organiseren voor het brede publiek.

Daarom kiezen we voor het thema: Vogels voor iedereen.

Onderwerp	Uitgaven	Inkomsten	Trekker
1. Feestavond	4.000		Joke van Velsen
2. Vogellunch externe relaties	3.000		Nog te benoemen door bestuur
3. Fotografie activiteiten	1.000		Hugo Weenen
4. Uitgave boekje	6.000	3.000	Dick Jonkers en Feiko Prins
5. Publieksexcursies	500		Wouter Rohde
6. Jubileumproject	PM	PM	Subgroep Avifauna
7. Publiciteit en promotie	6.000		Ton van den Oudenalder
8. Onvoorziene uitgaven	500		
Totaal	21.000	3.000	

1. Feestavond voor de leden

Op 1 februari 2017 is het precies 50 jaar geleden dat de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken werd opgericht. Op onze verjaardag willen we een feestelijke en informatieve avond voor de leden organiseren. Uitstraling is dat het gezellig is, maar niet overdreven luxe. De bezoekers dragen een deel van de kosten door zelf hun consumpties te betalen. Natuurlijk krijgt iedereen wel eerst met een kopje koffie met taart!

2. Vogellunch met excursie voor externe relaties

We wonen in een bijzondere natuurrijke streek, maar voor overheden is het nog niet altijd even gemakkelijk om natuur en landschap gelijkwaardig met andere factoren zoals werkgelegenheid, wonen en verkeer mee te wegen in de besluitvorming. Daarom nodigen wij onze externe relaties uit zoals Colleges van B&W van de gemeenten in ons werkgebied, onze collega-organisaties in het Gooi, die betrokken zijn bij de Infoschuur, natuur- en milieuorganisaties in Noord-Holland en in het Gooi en landelijke organisaties, zoals Vogelbescherming en SOVON. Een lunch, een prikkelende inleiding en eventueel een excursie behoren tot de mogelijkheden.

3. Fotografie activiteiten

Veel van onze leden fotograferen, vaak niet onverdienstelijk. Een van onze jubileum-activiteiten is een vogel-fotowedstrijd. Nadere informatie volgt t.z.t.

4. Jubileumboek: Gooise Vogels

Ons jubileumboek wordt een boek(je) met vogelsoorten die in het Vechtplassengebied, het Gooi en de Eempolders voorkomen. Dit boek is voor iedereen die vogels leuk vindt. Het geeft informatie over aantallen en verspreiding van deze soorten in ons gebied. Maar ook allerlei wetenswaardigheden en aanwijzingen om het leven van deze vogels wat makkelijker te maken. Denk aan groenbeheer en tuinaanleg om onze regio voor vogels nog aantrekkelijker te laten zijn. Voorbeelden zijn eenvoudige aanpassingen ten gunste van de vogels bij woningbouw, etc. Het boek wordt rijk geïllustreerd met foto's van de fotografiewerkgroep van de VWG.

5. Publieksexcursie

In het jubileumjaar plannen we vier keer een publieksexcursie. Steeds naar een bijzonder kenmerkend deel van het Gooise landschap zoals het Gooimeer, de Eempolder, de buitenplaatsen in 's-Graveland, de heidegebieden en het Vechtplassengebied. Aan deze excursies zal ruim bekendheid gegeven worden via de plaatselijke en regionale media.

6. Project voor de natuur

Een verjaardag is een goede gelegenheid om ook zelf een cadeau(tje) te geven. We willen een project starten waarmee bijvoorbeeld een bedreigde vogelsoort in het Gooi, de gierzwaluw, gesteund kan worden. Ultimo november zal het bestuur met onder andere het jubileumadviescomité brainstormen over mogelijk andere projecten. De suggestie om hier verder over na te denken is ook voorgelegd aan andere werkgroepen van de vereniging.

Zodra dit project meer vorm heeft gekregen zal er aan de Algemene Ledenvergadering in het voorjaar van 2016 een aanvullende begroting worden voorgelegd.

7. Publiciteit en promotie

Tijdens het jubileumjaar zorgen we er voor dat onze jubileumactiviteiten ruime bekendheid krijgen bij onze leden en het grote publiek. Dit gaan we doen door middel van persberichten, in diverse kranten, maar ook via regionale en plaatselijke tv en op nog allerlei andere manieren. Onze eigen leden bereiken we vooral via de Korhaan, de nieuwsbrief, internet, etc. Daarnaast worden er nog andere activiteiten uitgewerkt in het kader van promotie, want promotie is van belang voor de vereniging en de vogels.

8. Onvoorziene uitgaven

Voor onverwachte uitgaven wordt een relatief klein bedrag gereserveerd.

Nadere toelichting

- De verschillende onderdelen van het programma worden breed gedragen binnen het bestuur en hopelijk ook door de leden van onze vereniging. De "kar"-trekkers onderbouwen dat. Deze trekkers sturen andere leden aan die zich bezig houden met het project.
- De financiële begroting is samengesteld in nauw overleg met de penningmeester van de vereniging.
- Behalve uitgaven worden er ook inkomsten opgegeven. We zijn voornemens om externe financiers te zoeken, bijvoorbeeld als sponsor van het jubileumboekje, maar dat kan op dit moment nog niet worden gegarandeerd.
- Het resterende bedrag in de begroting ad € 18.000,- komt dan ten laste van het vermogen van de vereniging. Mogelijk dat dat de uitgaven voor het jubileumboek door verkoop van dit boek geheel sluitend kan zijn.

Aanvraag Dineke Sluijters Vogelfonds

Aanvraagnummer 28

Formeel wordt er aan de Algemene Ledenvergadering dus goedkeuring gevraagd voor de begroting en de mogelijke financiering / garantstelling voor € 3.000,- mocht de sponsoring geen resultaat opleveren.

Het betreft een begroot bedrag van in totaal € 3.500

Het bestuur is van mening dat de begroting niet buitensporig hoog is en dat de voorlopige plannen al voldoende zijn onderbouwd. De Vogelwerkgroep is, voor een natuurorganisatie, een relatief rijke vereniging en de vermogenspositie kent geen enkele belemmering voor het uitvoeren van deze plannen.

Totaaloverzicht aanvragen

<u>Nr.</u>	<u>Omschrijving</u>	<u>Bedrag</u>	<u>Advies commissie</u>
28	Renovatie/vervanging kap zwaluwentil	€ 3.500	Positief

Project: Renovatie/vervanging kap zwaluwentil

Indiener: Mieke Pieren-Olijhoek namens de zwaluwenkring Huizen

Beschrijving: De kap van de zwaluwtil is aan een grondige opknapbeurt toe. Hiervoor moet de kap eraf en naar de schuur van het GNR gebracht worden waar het werk gedaan kan worden. Een andere mogelijkheid is dat de kap volledig wordt vervangen.

De zwaluwtil aan de Zomerkade staat er nu vijf jaar. Dit jaar is het eerste broedgeval erin gehad. Dit is met behulp van het lokken met geluid gelukt. Tijdens het inbouwen van de geluidsinstallatie is geconstateerd dat de kap er slecht aan toe is. Het materiaal is op verschillende plaatsen aan het rotten. Er wordt overwogen of reparatie in eigen beheer zal worden gedaan en dan zullen de investeringskosten aanzienlijk lager uitvallen, maar het is niet uitgesloten dat vervanging een beter alternatief is.

Gevraagde bijdrage: € 3.500,-

Beoordeling: het verzoek is plausibel, duidelijk en voldoende onderbouwd opgesteld. De commissie vindt het wel opmerkelijk dat (mogelijke) vervanging al na vijf jaar dient te geschieden.

Advies: de commissie adviseert het bestuur het plan goed te keuren met de aanbeveling dat er thans betere materialen worden gebruikt, zodat niet weer binnen afzienbare tijd de kap vervangen moet worden.

Besluit: Het bestuur merkt op dat deze investering relatief hoog is ten opzichte van de oorspronkelijke investering. De noodzaak van herstel is duidelijk en daarom wordt de aanvraag, conform het advies en aanbeveling van de adviescommissie goedgekeurd. Het bestuur adviseer wel nadrukkelijk om ook een andere aannemer te raadplegen en een lagere kostprijs te bewerkstelligen.

Inmiddels heeft het bestuur vernomen dat men het herstel in eigen beheer gaat uitvoeren.

Wijziging Bestedings- en beheerplan Dineke Sluijters Vogelfonds

In het huidige reglement is onder artikel 9 een bepaling opgenomen aangaande de bezetting van de adviescommissie. Thans hebben twee bestuursleden zitting in deze commissie, omdat dit historisch zo is ontstaan. Het bestuur is echter van mening dat het wenselijk is dat er maar één bestuurslid deel uitmaakt van deze commissie en door het feit dat Juun de Boer zich thans niet herkiesbaar stelt kan dit worden veranderd. Het bestuur vraagt aan de Algemene Ledenvergadering om in te stemmen met deze wijziging.

Artikel 9 (huidig)

De adviescommissie bestaat uit 3 of 5 leden van de vogelwerkgroep waarvan tenminste één lid is van het algemeen bestuur met een maximum van twee bestuursleden.

Artikel 9 (voorstel)

De adviescommissie bestaat uit 3 of 5 leden van de vogelwerkgroep, waarvan **maximaal** één lid is van het algemeen bestuur.

Programma

De lezingen en de contactavonden worden gehouden in de Infoschuur 't Gooi, Naarderweg 103, 1217 GL Hilversum (bij de natuurbrug).

Aan de excursies kan worden deelgenomen door alle leden, zonder aanmelding vooraf.

*Veranderingen worden aangegeven op de website en via de digitale nieuwsbrief.
Check vooraf de website AUB!
Het programma op de website is leidend ten opzichte van onderstaand programma.*

Donderdag 12 november, Algemene ledenvergadering en lezingen

Infoschuur, 20.00 uur

Algemene ledenvergadering met het jaarplan en begroting 2016.

Na de pauze twee onderwerpen:

Jelle Harder zal ons informeren over de realisatie van twee oeverwaluwenwanden, die mede door het Dineke Sluijters Vogelfonds zijn gefinancierd.

Daarna zal Paul van der Poel ons vertellen over de grote bonte specht vogel van het jaar 2015. Als eerste zal kort ingegaan worden op wat voor vogels spechten zijn, waar ze op de wereld voorkomen, hoeveel soorten er zijn en welke daarvan in Nederland voorkomen. Dan volgen de veldkenmerken van de grote bonte specht en haar voorkomen en verspreiding in Nederland. Vervolgens komt het dieet van de grote bonte specht aan de beurt en de aanpassingen aan haar leefwijze. Het sociaal gedrag en de broedwijze komen daarna voor het voetlicht en zal worden toegelicht waarom een specht geen hoofdpijn krijgt. Tot slot komen "nut en schade" met betrekking tot de grote bonte specht aan de orde.

Zondag 22 november, Brabantse en Dordtse Biesbosch, o.l.v. Poul Hulzink

Dagexcursie naar de Biesbosch. Nieuwe natuur gecombineerd met modern waterbeheer.

Vertrek om 7.00 vanaf NS Bussum-Zuid.

Woensdag 25 november, Presentaties werkgroep broedvogelinventarisaties

Infoschuur, 19.30 uur

In 2015 hebben we weer verschillende broedvogelinventarisaties uitgevoerd in ons werkgebied: Stichtse Brug, Loenderveen, Einde Gooi, Ankeveen en Gooilust. Op deze avond zullen we de resultaten presenteren.

We kijken daarna vooruit naar de gebieden die genomineerd zijn om volgend jaar te inventariseren.

De avond is bedoeld voor iedereen die wil weten welke vogels er in het Gooi en omstreken broeden en / of een actieve bijdrage wil leveren aan de broedvogelinventarisaties. Ook als je geen of weinig ervaring hebt met inventariseren, ben je van harte welkom. Je hoeft dus geen deelnemer te zijn aan de werkgroep, je mag de avond ook gewoon als toeschouwer bijwonen.

Let op het begintijdstip van 19.30 uur.

Zondag 6 december, Ganzen en Zwanen, o.l.v. Wouter Rohde en Michel Vlaanderen

Dagexcursie, de locaties zijn afhankelijk van recente meldingen.

Vertrektijd 8.00 uur NS Bussum-Zuid.

Zondag 20 december, Eempolders, o.l.v. Peter Jansen, Piet Spoorenberg, Joke van Velsen

Ochtend wandelexcursie in de Eempolders.

Vertrek om 8.30 uur vanaf de parkeerplaats bij de theetuin te Eemnes.

Vrijdag 1 januari, Nieuwjaarswandeling Spanderswoud o.l.v. Wouter Rohde

Het nieuwe jaar begint met een gezellige wandeling. We verzamelen om 11.00 uur bij de parkeerplaats bij Restaurant Robert aan de Bussumergrindweg.

Woensdag 6 januari, Nieuwjaarsbijeenkomst voor alle leden

Infoschuur. Gezellig samenzijn met leuke presentaties. Volg de aankondiging via de nieuwsbrief.

Aanvang 20.00 uur.

Zondag 10 januari, Nijkerkernauw, o.l.v. Antje van Slooten en Huub Casander
Vertrektijd volgt t.z.t. op de website.

Donderdag 21 januari, lezing Vogels tellen in Bulgarije

Infoschuur, 20.00 uur.

In Griekenland leven ongeveer 450 soorten, in Bulgarije 415 en in het voormalige Joegoslavië 440. Waar die soorten precies voorkomen, hoeveel het er zijn en hoe het hen vergaat, daar is maar weinig over bekend. De lokale vogelbeschermingsorganisaties proberen wel bij te houden hoe het met de bijzondere soorten gaat, zoals gieren en roofvogels of zeldzame ganzen en eenden, maar van de meer algemene soorten hebben ze geen beeld. Daarom zijn Wim, Paul van der Ploeg en Henk Sierdsema onder de vlag van De Habitat Stichting in 2010 gestart met een telproject in Bulgarije waar iedereen aan mee kan doen.

Bulgarije is bekend vanwege zijn spectaculaire soorten zoals Keizerarend, Schreeuwarend, Arendbuizerd, Balkansperwer, Vale gier, Zwarte ibis, Roze pelikaan en Roodhalsgans. En natuurlijk nog veel andere Oost-Europese soorten! Niet voor niets reizen jaarlijks vele vogelaars naar Bulgarije. Als zij nou eens niet alleen bijzondere soorten noteren, maar ook alle andere vogelsoorten die zij zien, dan levert dit een schat aan gegevens op voor de Bulgaarse Vogelbescherming.

Zondag 24 januari, excursie Ransuilen Soesterduinen, o.l.v. Hedwig Schoorlemmer en Irma Hornsveld
Roestende Ransuilen zijn soms lastiger te zien dan je denkt, ook als je onder de goede boom staat. We verzamelen om 8:30 uur bij station Baarn, daar verwachten we rond 12:00 uur weer terug te zijn. Het is 4,5 km lopen.

Zondag 14 februari, fietsexcursie Eempolders, o.l.v. Joke van Velsen en Piet Spoorenberg

In deze periode zitten onze Eempolders en het Eemmeer boordevol overwinterende vogels van het open land en water. Kortom een winter zonder een bezoek aan dit gebied is een verloren winter.

Vertrek om 9.30 uur vanaf de Theetuin, Eemnes. We zijn om 13.00 uur weer terug.

Donderdag 18 februari, lezing

Infoschuur, 20.00 uur.

Onderwerp volgt t.z.t. op de website.

Om te noteren voor 2016:

Donderdag 17 maart:	ALV en lezing
Vrijdag 22 tot en met zondag 24 april:	Voorjaarsweekend Havelte.
Zaterdag 14 tot met zondag 18 mei	Nationale vogelweek.
Vrijdag 23 tot en met zondag 25 september:	Najaarsweekend Texel
Donderdag 17 november	ALV en lezing

Adressenlijst

Postadres VWG Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Postbus 1028, 1200 BA Hilversum

Bankrekeningen ING (algemeen): NL28 INGB 0002 5291 79 t.n.v. VWG Het Gooi e.o., Bussum
ING (uitsluitend contributie): NL24 INGB 0007 8747 27 t.n.v. VWG Het Gooi e.o., Bussum
Rabobank: NL17 RABO 0155 9631 39 t.n.v. VWG Het Gooi e.o., Bussum

Bestuur van de Vogelwerkgroep

Voorzitter	Piet Spoorenberg voorzitter@vwggooi.nl	Celebesstraat 36	3742 DD Baarn	035-5436371
Secretaris en	Huub Casander secretaris@vwggooi.nl	Vlie 30	1273 WN Huizen	035-5259131
Penningmeester	Egbert Leijdekker penningmeester@vwggooi.nl	Dr. A. Kuyperslaan 18a	1402 SC Bussum	035-6936093
Subgroep Avifauna	Juun de Boer avifauna@vwggooi.nl	Waldecklaan 35	1213 XV Hilversum	035-6854573
Subgroep Excursies	Wouter Rohde excursies@vwggooi.nl	Prof. De Jongstraat 3	1221 HX Hilversum	035-6422629
Algemeen bestuurslid	Han Westendorp h.westendorp@hetnet.nl	Kretschmar van Veenlaan 79	1222 LX Hilversum	035-6423268
Subgroep Vogelherkenning	p.m.			
Subgroep Communicatie	p.m.			

Nuttige adressen

Lezingen en contactavonden zijn in de Infoschuur GNR, Naarderweg 103, 1217 GL Hilversum (bij de natuurbrug).

Vogelcursus	Francis Bakker, Schuttersweg 81, 1217 PW Hilversum, 035-6560067, cursussen@vwggooi.nl
Lezingen	Feiko Prins, Hindelaan 23, 1216 CS Hilversum, 035-6217017, lezingen@vwggooi.nl
Promotie en verkoop	Nel Huese, Elzenlaan 40, 1214 KM Hilversum, 035-6248716, promotie@vwggooi.nl
Bibliotheek en archief	Paul Keuning, Stam 26, 1275 CJ Huizen, 035-5268281, pw.keuning@solcon.nl
Vogelziekenhuis Naarden	Erik Bruinning, Burg. J. Visserlaan 1, 1411 BR Naarden, 035-6945658
Buitenland excursies	Evert Constandse, 035-5317565, buitenland@vwggooi.nl
Fotowerkgroep	Hugo Weenen, Koggewagen 88, 1261 KD Blaricum, 035 5241123, fotografie@vwggooi.nl
Ledenadministratie	zie binnenzijde voorblad
Redactie De Korhaan	zie binnenzijde voorblad
Website www.vwggooi.nl	Dirk Prop, 035-5253723, webmaster@vwggooi.nl
E-mail nieuwsbrief van de Vogelwerkgroep:	aanmelden bij nieuwsbriefvwg@vwggooi.nl of via de website
Vogelwaarnemingen	zie www.gooi.waarneming.nl .

Het **Dineke Sluijters Vogelfonds** financiert projecten voor vogelbescherming en studie: zie voor het indienen van projectvoorstellen de website van de VWG. Adres: vogelfonds@vwggooi.nl

Werkgroepen Subgroep Avifauna	Coördinatoren	Telefoon	E-mail
1. Watervogeltelling	Willem-Jan Hoeffnagel	035-6919356	w.j.a.hoeffnagel@hccnet.nl
2. Eempolderellingen	Jan Mooij	035-54 29 725	mooij.noorman@planet.nl
3. Weidevogelnestbescherming	Gert Bieshaar/ Frits During	035-53 11 002	g.bieshaar1@kpnplanet.nl
4. Tuinvogelonderzoek	Egbert Leijdekker	035-69 36 093	tuinvogelonderzoek@vwggooi.nl
5. Zwaluwenonderzoek	Dick Jonkers / Gert Bieshaar	035-52 60 456	dickjonkers@telfort.nl
6. Zwaluwkring Huizen	Mieke Pieren-Olijhoek	06-4410.1890	zwaluwen@vwggooi.nl
7. Zwaluwkring Ankeveen	Arda van der Lee	035-6562309	alder306@planet.nl
8. Zwaluwkring Hilversumse Meent	Pieter Schut/André van Soest	035-69 36 811	pieter.schut@planet.nl
9. Vogelringstation	Harry de Rooij	035-62 89 470	harryderooij@planet.nl
10. Nestkasten	Ronald Beskers	035-53 87 341	nestkastonderzoek@vwggooi.nl
11. Steenuilen	Frank van de Weijer	035-53 11 207	fh.vd.weijer@hccnet.nl
12. Kerkuilen	Harry de Rooij / Gerard Mijnhout	035-62 89 470	harryderooij@planet.nl
13. Roofvogels	Harry de Rooij	035-62 89 470	harryderooij@planet.nl
14. IJsvogels	Jelle Harder	035-69 37 858	jelleharder@hetnet.nl
15. Broedvogelinventarisaties	Dirk Prop / Piet Spoorenberg	035-52 53 723	broedvogels@vwggooi.nl

Coördinatieteam Avifauna: Juun de Boer (voorzitter), Jan Mooij en Dirk Prop

Voor ongelukken en/of problemen, die ontstaan tijdens activiteiten van de Vogelwerkgroep aanvaardt de vereniging geen enkele aansprakelijkheid. Deelname geschiedt op vrijwillige basis.

“De Korhaan”, tijdschrift van de

Postbus 1028, 1200 BA Hilversum

